N°. 259 — A°. 1861.

WOENSDAG 30 OCTOBER.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is ƒ 24 's jaars of ƒ 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat, Wijk 10, N°. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels.... ƒ 1.—
Iedere regel meer. . . . . - 0.20
Andere Advertentiën per regel . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cent. voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL

BUITENLAND.

CHINA.

Hong Kong 11 *september*. — Uit Tien-tsin, de voorhaven van Peking, meldt men ons, dd. 25 augustus, dat vele vreemdelingen voornemens zijn een uitstapje naar de hoofdstad te maken, en de vroegere bepalingen op dit punt schijnen dus niet meer zoo streng als vroeger te worden gehandhaafd.

Het garnizoen verlangde zeer van daar te kunnen vertrekken, en ofschoon de gezondheid der manschappen over het geheel beter is, maakt reeds het klimaat dien wensch begrijpelijk. Des winters is er de koude bijna ondragelijk en 's zomers weet men zich niet te bergen van de hitte.

Overigens stond het met den handel uitmuntend. Uitvoer was er niet, maar de invoer van Engelsche manufacturen bleef voortduren, en al waren de prijzen iets gevallen, men maakte toch nog 25 a 30 %. Vooral gedurende deze maand verwacht men grootere vraag.

Van Che-foo blijven de berigten ongunstig luiden. De openstelling van Tien-tsin schijnt den handelsweg te hebben verlegd.

Ook in Ying-tze — dat voor het in het tractaat aangewezen New-chang gekozen werd, omdat schepen van meer dan zes voet diepgang deze plaats niet konden bereiken — was volgens berigten tot 26 julij weinig verbetering. Het klimaat is er even onaangenaam als te Tien-tsin; er was te veel aanvoer, en de producten der provincie mogen slechts met inlandsche schepen worden uitgevoerd, zoodat buitenlandsche schepen geen retourvracht kunnen bekomen. Volgens de North China Herald zijn echter de uitzigten in deze plaats zoo duister niet, en is de luchtsgesteldheid er aangenamer dan in Peking of Tien-tsin.

Met de havens aan de Blaauwe-rivier (Yang-tze-Kiang) wordt nog steeds veel handel gedreven. De scheepvaart nam toe, en de stroom schijnt overal bevaarbaar. In Hankow zou naar allen schijn een geregelde handel in thee op uitgebreide schaal ontstaan; de invoerhandel nam er aanhoudend toe. Hetzelfde was het geval in Foo-chow-foo. Deze plaats was echter op den 1 september door een hevigen typhoon geteisterd. Verscheidene huizen, en onderanderen het tolkantoor, waren daardoor ingestort. Alleen uit Canton blijven de berigten minder gunstig. Het schijnt dat de theehandel er door de openstelling van Hankow, en door moeijelijkheden over de regten meer en meer verloopt, en slechts in enkele soorten (groene) levendig blijven zal.

Te Shangaï was veel omzet in zijde.

Wat de binnenlandsche aangelegenheden van China betreft, is er buiten den reeds gemelden dood des Keizers weinig belangrijks. De Noordelijke opstandelingen schijnen voor goed te zijn teruggeslagen, althans men hoort er weinig meer van spreken. Aan de Taipings wordt ook veel afbreuk gedaan, minder door de Regering dan wel door het volk, dat hunne buitensporigheid moede is. Echter hebben de Keizerlijke troepen een der door hen bezette steden — Nang-king aan de Yang-tze — door uithongering tot de overgaaf gedwongen, en de geheele bezetting over de kling gejaagd.

De Ringdove, met den heer Oliphant, die nog niet van zijne wonden is hersteld, is te Shangaï aangekomen. In Yeddo was het den 24 augustus nog rustig, maar de Japanezen houden nog steeds de wacht bij de Britsche legatie, bijgestaan door Engelsche matrozen van het vlaggeschip. De heer Oliphant zou met de mail naar het vaderland vertrekken.

ENGELAND.

LONDEN 27 October.

Bij gelegenheid der verschillende vergaderingen van genootschappen tot bevordering van landbouw en veeteelt, gedurende de vorige week in eenige graafschappen gehouden, hielden verscheiden hoofden der Tories redevoeringen, die ook meer of minder van staatkundigen aard waren, waarin het Toryblad The Press aanleiding gevonden heeft om te verzekeren dat zijne partij hare oppositie tegen de Regering nog geenszins heeft opgegeven, het op verscheiden punten niet met lord Palmerston en graaf Russell, hoe persoonlijk achtingswaardig zij ook zijn mogen, eens is, en inzonderheid den Kanselier der schatkist over zijn budget hard denkt te vallen. Maar bij de herinnering hoe zoodanige bedreigingen ook ten vorigen jare gedaan werden, en hoe weinig daarvan geworden is, schijnt men zich ook thans over die voorspellingen van The Press niet zwaar te moeten bekommeren.

— Hadden reeds verscheiden onzer dagbladen zich in afkeurenden geest over den Pruissischen Koning „door Gods genade" uitgelaten, de Saturday Review en The Examiner overtreffen nu die allen in hevigheid en scherpheid, en noemen de bedoelde uitdrukking, in het tegenwoordig geval, niet slechts een staatkundigen, maar ook een historischen en theologischen misslag, want Pruissen, zoo tracht de Review te betoogen, is wat het thans is door alle andere middelen behalve door Gods genade geworden. The Examiner maakt het voorts de Pruissische Afgevaardigden tot verwijt dat zij zonder morren de receptiezaal verlaten hebben, nadat de Koning hun had te kennen gegeven dat hij hen voor niets meer dan zijne raadslieden scheen te houden.

— Onlangs bezocht het reeds hoog bejaard streng Conservatief Parlementslid de heer Newdegate de schietplaats te Nuncaton bij Birmingham, greep eene buks, legde aan en trof, op een afstand van 600 pas, bij zijn eerste schot het wit, en zulks, zoo als een spotter aanmerkte, tot algemeene verbazing, dewijl niemand ooit in den heer Newdegate een zoo bekwaam scherpschutter vermoed had, en hij in het Parlement slechts uiterst zeldzaam het doel heeft getroffen.

— De New-Yorksche gewone correspondent van The Economist meldt den 12 october hoe de katoenoogst in de Zuidelijke Staten gedurende de twee laatste maanden veel door de menigvuldige regens geleden heeft en ongetwijfeld ver beneden de raming blijven zal. Het bedrag van katoen was in 1860 op dit tijdstip des jaars 402,000 en in het vorig jaar 463,000 balen. De vooruitzigten voor Manchester acht de briefschrijver zeer duister. Elke andere Regering, meent hij, zou, in de omstandigheden waarin Engeland thans verkeert, den uitvoer van katoen verbieden en daardoor het werk in de fabrieken een paar maanden langer verzekeren. Als voorstander van den vrijen handel raadt hij dit wel niet bepaald aan, maar vraagt nogtans of, met het oog op de dreigende toekomst, niet tijdelijk van de beginselen des vrijen handels zou kunnen worden afgeweken, even als het „habeas corpus," dat nog veel dierbaarder regten geldt, nu en dan geschorst wordt. Is dit ooit verschoonbaar dan zou het zulks thans wezen, nu het vooruitzigt van toevoer uit Amerika, of in genoegzame hoeveelheid uit eenig ander Land, onzeker, ja hoogst onwaarschijnlijk is.

FRANKRIJK.

PARIJS 28 October.

(*Particuliere Correspondentie.*)

Thans verneem ik dat de Senaat tegen den 2 december e. k. zal worden bijeengeroepen, om het wetsontwerp in behandeling te nemen, waarbij eene wijziging is voorgesteld met betrekking tot de wijze van stemming over de begrooting van Rijksuitgaven. Het is bekend hoe Keizer Napoleon er altijd van houdt om verjaardagen in herinnering te brengen door het een of ander belangrijk feit, en die lust zal hij ook dit jaar op boven omschrevene wijze bevredigen.

Reeds spreekt men van eene oppositie, welke zich tegen dat senatus-consult zal opdoen; de Senaat staat bekend als het minst liberale ligchaam uit het geheele Land — *et c'est juré gros!* — maar tevens is hij bekend als de meest gehoorzame dienaar des Keizers, en dus lijdt het geen twijfel of het ontwerp zal bij meerderheid tot wet verheven worden.

Gij weet tot hoeveel geschrijf de executie van zekeren Locatulli te Rome heeft aanleiding gegeven, en zult u herinneren dat hij beschuldigd en veroordeeld is ter zake van moord op een Romeinschen gendarme. Het gerucht dat hij onschuldig gecondemneerd zou zijn, vond vrij wat aanhangers, doch niet alleen de heer de Gramont, maar thans ook generaal de Goyon, bevestigen dat hij inderdaad schuldig is bevonden. Laatstgenoemde verklaart dat de getuigenissen, waarop de veroordeeling was gegrond, zijn afgelegd door Fransche soldaten die ooggetuigen van het feit zijn geweest.

Bij voortduring is er sprake van groote werken, waartoe bevel moet zijn gezonden naar onze verschillende Rijks-constructie-werven, in verband met de inrigting van een gedeelte onzer oorlogsschepen tot gepantserde bodems. Sommigen voegen daarbij dat hiertoe een buitengewoon crediet zou zijn verleend, waarvan de goedkeuring eerlang door den Minister van marine aan het Wetgevend Ligchaam zal gevraagd worden.

Over het algemeen dacht men dat de Pauselijke schatkist geheel was uitgeput, en het u gisteren nog medegedeelde uittreksel uit eene correspondentie van Rome in het dagblad Le Monde scheen die meening allezins te regtvaardigen. Volgens berigten van eene andere zijde is die toestand echter verre van zoo ongunstig, en het gouvernement van Z. H. moet zich op dit oogenblik in het bezit bevinden van fondsen, waarmede minstens nog voor tien maanden kan worden voorzien in de kosten van het openbaar bestuur. Alle weken komen er te Civita Vecchia en in de haven van Ripa-Grande schepen met granen aan. De Regering moet bereids maatregelen genomen hebben, om zich van zooveel graan te voorzien als voor de behoeften van Rome kunnen worden noodig geacht tot aan den nieuwen oogst van 1862.

In naauw verband met de berigten uit Italië staat een proces, dat op den 8 dezer voor de regtbank van koophandel alhier zal behandeld worden. Dit regtsgeding loopt namelijk — zoo als ge u wel herinneren zult uit vroegere berigten — over den verkoop der stoomkorvet La Fanita door Koning Frans II van Napels, terwijl hij zich nog te Gaëta bevond, aan een hier gevestigd handelshuis, hetwelk dat schip in dien tusschentijd weder aan een ander verkocht. De consul van Sardinië heeft reeds in twee vroegere instantien de onwettigheid van dien verkoop volgehouden. De advocaat Berryer zal zich belasten met de pleidooijen voor de tegenwoordige eigenaren der stoomkorvet, terwijl de advocaat Thourel voor den consul zal optreden. Laatstgenoemde moet, naar men verzekert, een groot aantal uitvoerige processtukken uit Napels hebben doen komen.

Jl. vrijdag heeft dr. Louis Véron, de nieuwe staat- en letterkundige directeur van het dagblad Le Constitutionnel, in de restauratie-zalen van het „Maison Dorée" een inauguratie-diner aangeboden aan de verschillende redacteuren van dat blad. Dat diner werd mede bijgewoond door onderscheidene hooggeplaatste politici, letterkundigen en artisten.

De Parijsche effectenbeurs heeft de week al zeer slecht aangevangen met eene geringe daling in bijna alle fondsen.

De laatste hier ontvangene berigten uit Amerika maken gewag van de bijzondere ingenomenheid, welke daar te Lande is veroorzaakt door de indiensttreding van de beide Prinsen van Orleans in het leger der Vereenigde Staten, om aan den oorlog tegen de Confederatie deel te nemen. Het is bekend hoeveel werk de Amerikaansche democratie maakt van aanzienlijke geboorten, zoo zelfs dat de beroemde wijsgeer en schrijver Everett Prins Napoleon op diens doortogt te Boston met zoo vleijende eerbewijzen heeft overladen, als nooit door eenig Engelschman aan het magtigste gekroonde hoofd zouden worden bewezen.

In La Patrie tref ik heden de mededeeling aan, dat volgens een loopend gerucht, aan de Regering der Vereenigde Staten te Washington officieel zal worden kennis gegeven van de voorgenomene expeditie tegen Mexico, met uitnoodiging om zich daarbij aan te sluiten, ten einde voldoening te bekomen voor het onregt, dat ook Amerikaansche onderdanen is aangedaan.

De Spaansche Regering heeft bevel gegeven dat nog twee stoomfregatten onmiddellijk zouden worden uitgerust, om gevoegd te worden bij het Spaansche eskader, bestemd voor de expeditie naar Mexico, dat thans te Havana wordt in gereedheid gebragt. Deze beide fregatten zullen eerlang de haven van Cadix verlaten, om zich eerst naar Brest te begeven en verder met het Fransche smaldeel den togt naar Vera-Cruz te vervolgen.

Men deelt mij het volgend verhaal mede, dat, als het volkomen waar is, een zeer ongunstig getuigenis aflegt van de Oostenrijksche autoriteiten. Een te Venetië gevestigd Zwitsersch handelaar was voor zaken op reis geweest, zonder zich van een pas voorzien te hebben, zich verlatende op het feit dat men geene paspoorten meer behoeft om in de Oostenrijksche Staten te reizen. Dat is hem echter zeer slecht bekomen, want te Chio, een plaatsje in de provincie Vicentia, werd hij des nachts in verzekerde bewaring genomen, en daar hij geen pas kon vertoonen, naar de gevangenis gebragt. Te vergeefs verzocht hij dat men slechts naar Venetië zou telegraferen; men wilde van niets hooren. Eindelijk werd hij geboeid naar Padua vervoerd; daar kende hij iemand wien het mogelijk zou geweest zijn om zijne identiteit te constateren, maar men wilde hem geen verlof geven om met iemand te spreken. Van Padua werd hij naar Venetië vervoerd, alwaar hij op den 2 october (en dus na een vijftal dagen gevangen te zijn geweest) zijne vrijheid terug kreeg, zonder dat hem eenige opheldering werd gegeven. Hij heeft zich thans tot den Zwitserschen Bondsraad gewend, om satisfactie te bekomen over deze vreemde handelwijze en schadeloos te worden gesteld wegens zijn tijdverlies. De Bondsraad zal die vordering bij de Oostenrijksche Regering te Weenen krachtig ondersteunen.

Mgr. de Lavigerie, onlangs zoo door Z. M. den Keizer als door Z. H. den Paus benoemd tot auditeur bij de Rota (het voornaamste geregtshof te Rome, zamengesteld uit twaalf prelaten van verschillende Natien, die met den titel van auditeur zitting hebben), heeft dezen morgen Parijs verlaten om zijne betrekking te gaan aanvaarden. Hiermede vervalt van zelve het gerucht, door een buitenlandsch dagblad medegedeeld, dat die prelaat reeds uit Rome aan de Fransche Regering een staatkundig schrijven zou gerigt hebben, betrekkelijk den toestand der hoofdstad van den Kerkelijken Staat.

Te Marseille beliep de aanvoer van granen in de vorige week omstreeks 300,000 mudden, en nog blijven de prijzen zeer vast en komen er uit alle oorden orders tot aankoop. Om een denkbeeld te geven van het belangrijke der aanvoeren, laat ik hier eene opgave volgen van de hoeveelheid mudden van verschillende graansoorten, welke alleen op den 26 october te Marseille zijn aangevoerd, met de plaatsen van afzending.

18,250	mudden	van	Odessa (Zwarte Zee)
10,780	„	„	Alexandrië (Egypte)
3,200	„	„	Syra (Turkije)
2.000	„	„	Barletta (Napels)
2,000	„	„	Galatz (Donau)
6.000	„	„	Taganrog (Zee van Azof)
2,700	„	„	Ibraïla (Donau)
1,600	„	„	Triëst (Oostenrijk)
2,900	„	„	Rodosto (Turkije)

Te zamen 49,430 mudden.

— Heden overhandigde de Keizer, in de kapel van het paleis te Compiègne, op plegtige wijze de baret aan monsgr. Billiet, aartsbisschop van Chambéry, die in het laatst gehouden geheim consistorie door den Paus tot de waardigheid van Kardinaal is verheven.

— De moeijelijke toestand waarin de Fransche Bank verkeert, heeft aanleiding tot verschillende voorstellen gegeven. Daartoe behoort het in de Presse geopperde, volgens hetwelk de Bank interest van gelden à deposito betalen zou, als wanneer het blad gelooft dat vele bijzondere personen, notarissen, kleinhandelaars en anderen, hun geld dat nu ledig ligt, in de Bank plaatsen zouden, wat evenzeer voor hen en het publiek als voor de Bank zelf voordeelig zou zijn, waarbij de schrijver nogtans vergeet dat dit deposito-stelsel reeds bij sommige finantiële instellingen te Parijs bestaat, maar te weinig bij het publiek bekend is om gunstig te werken. Een ander plan is dat van den heer Horn in het Journal des Débats, die eene overeenkomst tusschen de Russische Regering en de Fransche Bank aanbeveelt, volgens welke de eerste Frankrijk met granen ter waarde van honderd millioen francs moest voorzien, welke Frankrijk met eene gelijke som in Russische munt, hier te Lande geslagen, betalen zou. Rusland, zegt de heer Horn, heeft behoefte aan klein zilver geld, hetwelk veel goedkooper en spoediger in Frankrijk dan in Rusland kan vervaardigd worden, waarbij nog komt dat, terwijl naar Rusland gezonden 5 francsstukken spoedig verdwijnen, Russische munt, die beneden de nominale waarde is, binnen het Land zou blijven, hetwelk hij acht nog meer voor zijn plan te pleiten.

— De heer Ferdinand de Lesseps bevond zich den 26 dezer, op zijne reis naar de landengte van Suez, te Turijn, en uitte daar zijne verwachting dat de Middellandsche en Roode Zeeën binnen achttien maanden tijds, door middel van de doorgraving der genoemde landengte, met elkander in gemeenschap zullen zijn, en dat na verloop van zes jaren de scheepvaart voor vaartuigen van alle kaliber geopend zal wezen.

— Niet den 16 november, zoo als eerst gezegd was, maar eerst tegen het einde dier maand, zullen de Zittingen der Wetgevende Kamers van het Koningrijk Italië denkelijk hervat worden, vooreerst om aan de Ministers gelegenheid tot meer naauwkeurige bewerking van eenige wetsontwerpen te geven, anderdeels om meer tijd tot ontwikkeling aan eenige diplomatieke vraagstukken te laten.

— Volgens het officiële dagblad van Turijn is, door de voltooijing van het gedeelte spoorweg van Rimini naar Bologna, het Koningrijk Italië thans in het bezit van eene doorloopende lijn van Susa naar Bologna van 600 kilometers. Ook aan de zuidelijke spoorwegen wordt met kracht doorgewerkt, zoodat nu reeds met zekerheid te berekenen is, dat tegen het eind van 1862 de afstand van Susa naar Napels geheel per spoor zal kunnen worden afgelegd, met uitzondering van het overtrekken der Alpen, en van Napels kan men verder naar Brendisi en Tarente. In 36 of hoogstens 40 uren zal men dan geheel Italië kunnen doorkruisen, van de Alpen af tot aan de Straat van Messina.

— Aan een particulier schrijven uit Florence van 22 dezer wordt het volgende ontleend:

De nationale nijverheids-tentoonstelling alhier behoeft in vele opzigten niet onder te doen voor die van Parijs en Londen. De gebezigde lokalen zijn fraai en uitgebreid, terwijl het getal inzenders een belangrijk cijfer beloopt. De stad Florence schijnt, door de opgewondenheid die er algemeen heerscht, als hervormd te zijn in eene hoofdstad van den eersten rang, en de vreemdelingen, die derwaarts uit alle oorden toestroomen, kunnen slechts met moeite huisvesting vinden.

Al de steden van Italië, — dus ook Venetië en Rome, — hebben aan deze expositie deelgenomen. Voornamelijk schijnt de galerij voor beeldhouwkunst, om het groot aantal meesterstukken dat men er vindt, het te winnen van alle andere takken der kunst. De schilderkunst heeft vier groote zalen ingenomen, en het schijnt wel dat dit onderdeel van het kunstlievend genie der Italianen een nieuw leven is ingetreden sedert de Italiaansche eenheid haar beslag kreeg, en dat wij eene „renaissance" te gemoet gaan even als in de 15de eeuw na de vlugt der barbaren.

Het snijwerk in hout, het mozaiek-werk en de verschillende uit ebbenhout vervaardigde voorwerpen zijn waarlijk verrukkelijk schoon en elegant.

De werktuigkunde is het slechtst vertegenwoordigd op de tentoonstelling. Het genie der Italianen schijnt hen minder tot het practische te rigten, en dat is voor een groot Land in zeer vele opzigten betreurenswaardig, zoodat het bij de Regering ernstig overweging zou verdienen om door het uitloven van prijzen de ontwikkeling te bevorderen van een zoo onontbeerlijk bestanddeel van de volkswelvaart.

Ook al wat betrekking heeft tot den landbouw en volkshuishoudkunde is vrij armelijk, maar de bloemisterij is een van de schitterendste onderdeelen.

— Voortdurend worden pogingen aangewend om Garibaldi over te halen zich, in een Land welks Regering het Koningrijk Italië nog niet erkend heeft, aan het hoofd eener omwentelingsbeweging te stellen; maar hij blijft standvastig in zijn besluit om zich uitsluitend voor Italië bereid te houden.

— Eene depêche uit Beyruth van 18 dezer zegt, dat de volmaaktste rust in het Land bleef heerschen. Fuad-pacha was te Damaskus teruggekeerd, tot inning der door de Muzelmansche bevolking verschuldigde belasting. Den 17 dezer is de Fransche stoomkorvet Colbert, die tot de scheepsdivisie onder de bevelen van den heer de la Grandière behoort, ter reede gekomen, met monsgr. Valerga, nuntius van den H. Stoel in Syrië, aan boord, welke prelaat het pachalik Aleppo had bezocht en overal met blijken der grootste belangstelling was ontvangen. De organisatie van den Libanon is geëindigd, en Daoud-pacha houdt zich met de regeling der gewapende magt bezig, die tot handhaving der rust in het gebergte bestemd is. Reeds zijn drie compagnien Zapties gevormd en bij detachementen naar de verschillende posten in de berglanden afgezonden.

BELGIË.

Brussel 28 *october*. — Men verzekert dat Koning Leopold in persoon de op handen zijnde zitting van de Wetgevende Vergadering zal openen.

Gisteren op den middag is Z. M. van Laeken in deze hoofdstad aangekomen, alwaar HD. op het paleis audientie verleende aan eenige hooggeplaatste personen, terwijl de nieuw benoemde Ministers den voorgeschreven eed in handen des Konings hebben afgelegd. Kort daarop keerde de Vorst naar zijn kasteel terug.

— Volgens le Précurseur houdt de loffelijk bekende componist en piano-virtuoos, Henry Fastré, zich onledig met de zamenstelling van een dramatisch werk, hetwelk tot onderwerp heeft de zamenkomst der Koningen van België en Nederland. Dit werk, waarvan het muziekale gedeelte reeds moet gereed zijn, zal tot titel hebben: „Eene bladzijde uit de Geschiedenis."

DUITSCHLAND.

Berlijn 27 *october*. — Bij zijn jongst verblijf te Koningsbergen heeft het Hof erkend hoe het Koninklijk slot aldaar een geschikt middenpunt tusschen Berlijn en Petersburg is, en dien ten gevolge is bevel gegeven om voortaan 56 vertrekken in dat slot in voortdurend

bewoonbaren toestand te brengen en van een nieuw ameublement te voorzien, tot welk doel de som van ongeveer 30,000 daalders bestemd is.

— Bijzonder heeft de bij uitstek vriendschappelijke en hartelijke ontvangst, den Oostenrijkschen Aartshertog Karel Lodewijk te Koningsbergen en hier te beurt gevallen, de algemeene aandacht getrokken. Hij toch was het die het woord voerde toen de Koning, onverwijld na de kroonings-plegtigheid, de Vorstelijke getuigen dier krooning en de overige gasten ontving, en hij was het ook die doorgaans de Koningin tot begeleider strekte. Deze bijzondere oplettendheid ten zijnen opzigte kan niet uitsluitend aan zijne nabijheid aan den Oostenrijkschen troon worden toegeschreven, dewijl ook de Grootvorst Nicolaas eene gelijke plaats ten aanzien van den Russischen troon bekleedt, want de een zoowel als de ander is de tweede broeder des Keizers.

— De Vorst van Hohenzollern Sigmaringen, zegt men, verlaat om redenen van gezondheid het Pruissisch Kabinet en wordt door den heer von Auerswald als president-minister vervangen. Wordt dit bewaarheid, dan zal het gemis van den Vorst door velen betreurd worden, want zijn de verwachtingen welke men bij zijne optreding koesterde ook niet alle vervuld, zoo veel is nogtans zeker dat men hem het meeste goeds verschuldigd is, hetwelk sedert 1858 aan Pruissen is te beurt gevallen. Zijn Vorstelijke stand verschafte hem bij den Koning veel invloed, en in den Ministerraad behoorde hij tot de meest vrijzinnige leden. De regeling der grondbelasting is eene der gewigtigste daden van zijn bewind geweest.

— Als blijk van erkentenis voor de handhaving der openbare orde bij de intrede des Konings, en voor de krachtige beteugeling der ongeregeldheden welke, zonder eenig staatkundig doel, in eene der straten hebben plaats gegrepen, heeft Z. M. den politie-president geheim regeringsraad von Winter de orde van den Rooden Adelaar 3de klasse verleend, en bevolen aan de politie-agenten eene bijzondere belooning te schenken.

— Op hoog bevel heeft de opperpresident der provincie Posen eergisteren eene waarschuwing tegen de aldaar plaats grijpende politieke demonstratien uitgevaardigd, volgens welke alle pogingen tot zoodanige demonstratien buiten de kerkgebouwen, hetzij in den vorm van kerkprocessien of in welken anderen ook, ten strengste zullen worden te keer gegaan. Tegen den dag van heden zijn alle volksverzamelingen onder den blooten hemel, op pleinen, straten, kerkhoven enz. in de geheele provincie Posen verboden.

Weenen 26 *october*. — Volgens hier ontvangen berigt is de Keizerin heden morgen ten tien ure in gewenschten welstand te Venetië aangekomen.

— Ook over de confessionele vraagstukken duren de beraadslagingen van het Staatsministerie, maar tot hiertoe zonder gevolg, voort, terwijl de kanunnik Maijer, afgevaardigde des aartsbisschops, in zijnen wederstand volhardt. Vrij algemeen gelooft men verder dat het Heerenhuis de verwachting der Ultramontanen niet beschamen, maar het religieëdict, door de ten deze benoemde commissie uit het Huis der Afgevaardigden ontworpen, verwerpen zal.

— De krooning des Konings van Pruissen te Koningsbergen levert aan de Ost Deutsche Post stof tot de opmerking, dat zoodanige handeling voor de jongere geslachten iets vreemdsoortigs heeft, naardien zij, de krooning des Russischen Keizers uitgezonderd, sedert vele jaren in Europa niet plaats greep. In Frankrijk was de krooning van Karel X, ten jare 1825, de laatste. Dat Lodewijk Filips aan „de beste der Republieken" te Rheims de kroon des H. Lodewijks niet opzette, verstaat zich van zelf, maar ook de tegenwoordige Fransche heerscher moest, in weêrwil van zijnen vurigen wensch, daarvan afzien, en de moeijelijkheden onder welke de Paus thans gebukt gaat worden ten deele aan zijne weigering toegeschreven om den Keizer te Parijs te komen kroonen. In Duitschland zijn de krooningen nog zeldzamer geworden, en noch de Koning van Beijeren, noch die van Saksen, hebben deze plegtigheid tot bevestiging hunner troonen noodzakelijk geacht. In Oostenrijk was de krooning van Keizer Ferdinand tot Koning van Hongarije en later tot Koning van Boheme de laatste die het thans levend geslacht zich nog kan herinneren, en als Keizer van Oostenrijk werd nog geen Monarch ooit gekroond.

Per Telegraaf.

LONDEN 29 October.

Uit New-York zijn berigten tot 19 dezer ontvangen. De Engelsche gezant Lyons had tegen het in hechtenis nemen van Engelsche onderdanen geprotesteerd, waartoe alleen het Congres de maatregelen voor kan schrijven. Hierop had de minister Seward geantwoord dat in buitengewone tijden alles voor het openbaar belang zwichten moet, en hij dus in de gevoelens van den Engelschen gezant niet deelde. De generaal Price hield zich te Chartago staande; in Missouri verwachtte men een veldslag, er werden versterkingen naar Kentucky gezonden. Hij Harpersferry hadden schermutselingen plaats gegrepen.

PARIJS 29 October.

In den Moniteur vindt men omtrent het uitreiken van den kardinaalshoed aan den aartsbisschop van Chambéry nog het volgende: Bij zijne aanspraak tot den Keizer zeide de Apostolische Legaat onder anderen: „Niettegenstaande de smart, den Heiligen Vader, door de jongste maar al te zeer bekende gebeurtenissen veroorzaakt, heeft hij zich gelukkig gerekend, door de benoeming van den aartsbisschop de Chambéry tot kardinaal, aan een van 's Keizers wenschen te kunnen voldoen." Aan het slot zijner rede, uitte de legaat den wensch „dat de Keizer, door meer en meer de godsdienst en den Paus te beschermen, den bijstand des Hemels mogt erlangen." De Keizer antwoordde: „dat hij zich steeds gelukkig achten zoude, over de goede verstandhouding die tusschen den Heiligen Stoel en zijne Regering moet bestaan, — eene verstandhouding, die zich niet beter kon openbaren dan door het aannemen van voorstellen, die eerst na rijp beraad werden gedaan." Ten slotte herinnerde Z. M. „aan de opregtheid zijner goede gezindheid en wenschen voor het geëerbiedigd hoofd der Kerk." De nieuwe kardinaal sprak van de door den Keizer aan de Kerk bewezen diensten, en, met nadruk, over de erkentelijkheid die alle Katholieken den Vorst schuldig zijn, die Rome en het gedeelte van den Kerkelijken Staat, dat nog aan den Paus behoort, voor Z. H. heeft behouden. De Keizer antwoordde, dat hij uit deze rede met genoegen bemerkte, hoezeer zijne bemoeijingen in het belang der godsdienst en der nieuwe provincien, door de geestelijkheid van Savoije werden op prijs gesteld.

VAN DE POOLSCHE GRENZEN 29 Oct.

Te Warschau verwacht men ernstige maatregelen. De generaal Luders zal tot gouverneur benoemd worden.

WEENEN 29 October.

De Vorst Primaat van Hongarije is herwaarts ontboden, om zich bij den Keizer over zijn schrijven aan de Hongaarsche Kanselarij te verantwoorden.

MOSTAR 29 October.

Volgens geruchten zouden de Turken zware verliezen geleden hebben. Men wachtte een aanval van de insurgenten tegen Popovo. Uit Trebinje werd echter versterking aan de Turken gezonden.

MADRID 28 October.

Bij het tractaat tusschen Spanje en Marokko, waarvan gisteren de preliminairen zijn geteekend, verbindt het tweede der genoemde Rijken zich om op rekening van de aan onze Regering verschuldigde schadeloosstelling voor kosten van den oorlog, zoo spoedig doenlijk voorloopig eene som van 60 millioen af te doen.

Dagelijks ziet men het vertrek te gemoet van ons contingent in de Mexikaansche expeditie.

Het schijnt dat de liberalen hunne goedkeuring niet willen schenken aan eene coalitie Sartorius-Rosas.

LONDEN 29 October.

Koffij. Plant. Ceylon 74/ a 78/. Native 67/ a 68/6. De markt verkeerde in eene flaauwe stemming. — Overige *Koloniale Waren* stil. — *Indigo* vast. — *Talk* in loco 52/. De markt is vast.

LIVERPOOL 29 October.

Katoen. Heden zijn 7000 b. afgedaan. De markt was kalm.

BERLIJN 29 October.

Rogge. Oct. 52; Voorj. 52¼. *Olie*. Oct. 13; Voorj. 13.

MADRID 28 October.

Spanje 2 pc. 42.85; dito 3 pc. 49.05.

PARIJS 29 October.

Frankrijk 3 pc. 67.75; dito 4½ pc. 95.25. Cred. Mob. 696. Spanje 2 pc. --; dito binnenl. 3 pc. 47.

LONDEN 29 October.

De Gecons. 3 pc. 93. Rusland 4½ pc. 93. Spanje 2 pc. 41⅞; dito Cert. 5⅞. Portugal 3 pc. 47. Mexico 3 pc. 26⅞. Venez. 4½ pc. 19¾.

WEENEN 29 October.

Oostenrijk, Metalliek 5 pc. 65.40; dito Nation. 5 pc. 79.40. Wissel op Londen *f* 137.75.

FRANKFORT 29 October.

Oostenr., Metalliek 5 pc. 46¼; dito Nat. 5 pc. 56¼. Spanje 2 pc. 41⅞; dito 3 pc. 46⅞.

ANTWERPEN 29 October.

Oostenr., Metall. 5 pc. 46⅞; dito Nation. 5 pc. 57⅛.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 29 October.

In het bij deze Courant behoorend Bijvoegsel zijn opgenomen de uitvoerige verslagen der zittingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren en heden, alsmede eenige bij die Kamer ingekomen stukken, waaronder de met België gesloten overeenkomst tot regeling der wateraftappingen uit de Maas enz.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is ingekomen eene Koninklijke boodschap ten geleide van twee wetsontwerpen: 1°, houdende overdragt van het kroondomein aan het Staatsdomein, en 2°, nopens het beheer van het kroondomein.

De beraadslagingen over het wetsontwerp nopens den Raad van State werden hierop voortgezet. De art. 15—20 zijn, eenige na discussie, *aangenomen*.

Bij de behandeling van art. 21 (bepalende welke zaken bij den Raad van State zullen worden gebragt) heeft de heer *Thorbecke* als amendement voorgesteld, om achter de woorden: „alsmede alle algemeene maatregelen van inwendig bestuur" enz., te laten volgen: „door ons tot uitvoering der wetten te nemen." — Door den heer *van Eck* is als amendement voorgedragen, achter het artikel te laten volgen de woorden: „Algemeene maatregelen van inwendig bestuur zijn verordeningen des Konings door de Grondwet of de wet gevorderd." — De *Minister van Justitie* heeft zich tegen beide amendementen verklaard, die ten slotte *verworpen* werden, dat van den heer Thorbecke met 36 tegen 24 en dat van den heer van Eck met 58 tegen 2 stemmen. Het art. is hierop onveranderd *goedgekeurd*.

Op art. 22 (bepalende dat de Raad gehoord wordt over voorstellen tot vernietiging van besluiten der Provinciale of Gedeputeerde Staten of van plaatselijke verordeningen) is door den heer *Thorbecke* een amendement voorgesteld, namelijk om het artikel door een ander te doen vervangen, strekkende om het onderzoek uit te breiden en ook voor deze werkzaamheden eene vaste afdeeling aan te wijzen. — Dit amendement is, na discussie, *verworpen* met 30 tegen 29 stemmen, waarna het artikel, met eenige wijziging in de redactie, wordt *goedgekeurd*.

Morgen voortzetting der beraadslagingen.

(De heer van Bosse heeft verklaard al zijne amendementen, op de volgende artikelen voorgesteld, in te trekken.)

Gisteren avond werd alhier in het Notarishuis eene algemeene vergadering gehouden van aandeelhouders in de Vereeniging tot exploitatie van Tooneel- en Opera-voorstellingen alhier.

De talrijke opkomst getuigde van de voortdurende belangstelling in de onderneming, en aan het einde der vergadering werd namens de aandeelhouders door een hunner wèl verdiende hulde gebragt aan het committé, voor de vele moeite en werkzaamheden welke het zich aanhoudend in het belang der onderneming getroost.

Namens het committé werd door den voorzitter van hetzelve, den heer W. S. Burger Wz., een uitvoerig verslag uitgebragt, in hetwelk in de eerste plaats meer bijzonder werd stil gestaan bij het Hollandsche tooneelgezelschap en deszelfs werkkring. Hulde werd gebragt aan den meer dan gewonen ijver, welke dit gezelschap onder de leiding van deszelfs zoo bekwamen directeur gedurende het gansche jaar heeft bezield, en de veelvuldige werkzaamheden die daarvan het gevolg zijn geweest, ten bewijze waarvan werd aangevoerd dat het gezelschap niet minder dan 54 malen op reis is geweest en alsdan op verschillende plaatsen niet minder dan 106 voorstellingen heeft gegeven, terwijl het bovendien hier ter stede nog 70 voorstellingen gaf, en dus in twaalf maanden tijds niet minder dan 176 voorstellingen. Het bleek dat veelvuldige pogingen waren aangewend, om het gezelschap door het aanwerven van nieuwe krachten te versterken, doch vruchteloos, daar de middelen niet toereikende waren om te concurreren tegen de zoo hoog gesubsidieerde tooneelen van Amsterdam en 's Gravenhage, enz.; men moest nu trachten, waarmede dit jaar werkelijk reeds begonnen was, nieuwe aankomelingen die lust en aanleg voor het tooneel blijken te bezitten, voor zoo verre die te bekomen zijn, aan de zaak te verbinden. — Verder werd medegedeeld, dat men aanvankelijk succes had met de optreding van een ballet-personeel, naardien daardoor de recettes bij de Hollandsche voorstellingen belangrijk zijn toegenomen, én wel in die mate dat, wanneer dit op dezelfde wijze als in de maanden september en october blijft voortgaan, het ballet niet alleen geen verlies zal opleveren, maar zelfs nog eenig voordeel zal kunnen afwerpen. — Eindelijk werd berigt, dat men in dit saizoen voorloopig met de Opéra minder gelukkig was, veroorzaakt door het niet nakomen door mev. Kainz van het door haar aangegane contract, door de ongesteldheid van den heer Dalle Aste, door het niet slagen in het engageren van een tweeden 1sten tenor, en door andere bijkomende omstandigheden, welk een en ander het committé ongeloofelijk vele moeiten en zorgen berokkende. Met grond vertrouwt men echter thans eene betere toekomst te gemoet te gaan. — Met een beroep op eendragtige zamenwerking en eene aanbeveling der zoo schoone en voor de stad onzer inwoning zoo belangrijke onderneming in de voortdurende belangstellende medewerking werd het verslag besloten.

Men verneemt dat aanstaanden zaturdag 2 november des voormiddags ten 10 ure in de R. C. kerk aan den Steiger de *Requiem* van Joh. J. H. Verhulst, met begeleiding van orgel- en blaasinstrumenten, onder directie van den componist zal worden uitgevoerd.

Heden avond omstreeks half zeven ure ontstond brand in de bergplaats van doovekolen van de Grootekerk alhier. Spoedig snelden verschillende brandspuiten toe, doch de hulp van deze was niet meer noodig, daar de brand reeds was gebluscht.

Door Z. M. is de kapit. van het wapen der inf. W. F. A. Beeckman, thans op non-activiteit, op zijne aanvrage op pensioen gesteld, en het bedrag van dat pensioen bepaald op *f* 1005 's jaars.

Z. M. heeft goedgevonden aan den heer C. Meeuwsen, boekhouder en officier van justitie bij het Gouvernement der Nederlandsche bezittingen ter Kuste van Guinea, met ingang van den 14 october 1861, op zijn verzoek, een eervol ontslag te verleenen uit 's Lands dienst, onder toekenning van pensioen, en den heer P. W. Alvarez te benoemen tot adsistent voor de dienst der Ned. bezittingen ter Kuste voornoemd.

Met ingang van 1 november e. k. zijn tot surnumerairen bij den waterstaat benoemd W. F. Leemans en H. W. Hubrecht, kweekelingen van de Koninklijke Academie te Delft.

Z. M. heeft aan H. F. C. ten Kate, kunstschilder te Amsterdam, vergunning verleend tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van ridder der Leopoldsorde, hem door Z. M. den Koning der Belgen geschonken.

De commissie, die volgens besluit der laatst gehoudene algemeene vergadering der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, zal beraadslagen over het voorstel van het dep. Rotterdam, betrekkelijk de opleiding aan jonge lieden voor landbouw en fabrijken bestemd, nadat zij de lagere school hebben verlaten, is zamengesteld uit de heeren T. Modderman, mr. Aug. Philips en mr. W. C. Mees van wege het hoofdbestuur, J. W. L. van Oordt, mr. B. W. A. E. baron Sloet tot Oldhuis, B. Tideman Jr. en J. J. de Hollander, van wege de departementen Rotterdam, Zwolle, Apeldoorn en Breda. De eerste bijeenkomst zal plaats hebben op 13 november e. k.

Gisteren middag, na afloop van de zitting der Tweede Kamer, is de gewone Ministerraad gehouden, die zeer lang geduurd heeft.

De heer Loos, burgemeester van Antwerpen en eere-voorzitter van het dezen zomer aldaar gehoudene letterkundig congres, is door de maatschappij Arti et Amicitiae te Amsterdam tot eerelid benoemd.

Beroepen tot predikant bij de Gereformeerde gemeente te Huizen (cl. Amsterdam), met eenparige stemmen, ds. A. P. A. du Cloux, thans te 's Grevelduin Capelle.

Poortugaal 28 *october*. — Tot wethouder dezer gemeente is benoemd de heer J. J. Barendregt.

Dordrecht 29 *october*. — De societeit Hollando-Belge, tot vervaardiging van spoorweg-materieel, welke men in der tijd voornemens was alhier te vestigen, doch waartoe men, door gebrek aan genoegzame deelneming, niet is kunnen geraken, is te Luik opgerigt; evenwel zal Dordrecht er nu eene succursale van erlangen, en is daarvoor in de afgeloopene week voor de som van *f* 15,000 een stuk grond aangekocht, gelegen tusschen den 's Gravendeelschen dijk en straatweg, even buiten de stad.

's Gravenhage 29 *october*. — Z. K. H. de Prins van Oranje heeft een rustigen nacht doorgebragt en bevindt zich overigens redelijk wel.

— Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden is heden van HD. buitenlandsche reis, en nu laatstelijk komende van Berlijn, in de residentie teruggekeerd.

— Heden middag zal door de leden van het Corps Diplomatiek in het Hôtel de l' Europe aan don Gaston de Bez, attaché bij het Spaansche gezantschap alhier, een afscheids-diner worden aangeboden.

— De graaf de Nieuwerkerke, inspecteur-generaal der Keizerlijke Musea in Frankrijk, en de heer Rijsterborg, hoofd-ingenieur van den waterstaat, zijn in de residentie aangekomen en aan het Hôtel de l' Europe afgestapt.

In het Hôtel Paulez hebben hun intrek genomen de heeren Mautre, Perez en Ruez, officieren bij de Spaansche artillerie, en de kolonel Vogel, van het 6de reg. infanterie.

— Vrijdag 8 november zal het Indisch Genootschap alhier eene algemeene vergadering (in het Keizershof) houden, waarin o. a. als onderwerpen ter behandeling zijn gesteld de volgende veranderingen in het reglement, voorgesteld door drie leden. Art. 1, 2 en 3 te doen vervangen door art. 1. „Het doel van het Indisch Genootschap is, de bevordering van het gemeenschappelijk belang dat de Nederlandsche Kolonien en Bezittingen aan het Moederland verbindt. Dat gemeenschappelijk belang ziet het Genootschap in de stoffelijke, maatschappelijke en intellectuele ontwikkeling dier kolonien en bezittingen, door Nederlandsch kapitaal en Nederlandsche krachten, onder bescherming van een liberaal Nederlandsch Gouvernement." Art. 2. „De taak van het Genootschap tot bevordering van dat doel, zal wezen: *a*, werkzaam te zijn tot uitbreiding van kennis der Nederlandsche kolonien en bezittingen; *b*, de publieke opinie voor te lichten in alles wat op koloniale vraagstukken en koloniale belangen betrekking heeft; *c*, handelingen en maatregelen uit te lokken en te bevorderen in het belang der kolonien en bezittingen, door al zulke middelen, welke de wet veroorlooft.

— Heden is bij den Hoogen Raad der Nederlanden, kamer van strafzaken, behandeld de zaak van A. F. H., requirant van cassatie tegen een arrest van het Prov. Geregtshof in Noordholland van den 9 junij ll., waarbij hij, met bevestiging van een vonnis der Arrondissements-Regtbank te Haarlem van den 16 mei bevorens, waarvan hooger beroep, is schuldig verklaard aan het wanbedrijf van het toebrengen van slagen aan zijne echtgenoot, zonder dat daardoor eenige ziekte of verhindering om te werken is ontstaan, en te dier zake is veroordeeld tot gevangenisstraf voor den tijd va[…] ééne maand, eene geldboete van *f* 8 en in de kosten[…] Voor den requirant is als advocaat opgetreden d[…] heer mr. Jac. van Gigch, die tegen het beklaagd[…] arrest een middel van cassatie, rakende den vorm[…] heeft voorgedragen en ontwikkeld. Den 4 novemb[…] a. s. zal in deze zaak door den heer advocaat-generaal[…] Römer conclusie worden genomen.

— Heden heeft de Hooge Raad der Nederlanden[…] kamer van strafzaken, uitspraak gedaan in de za[…] van G. H. Schafstal, requirant van cassatie teg[…] een arrest van het Provinciaal Geregtshof in Noord[…]holland, waarbij hij wegens twee moedwillige brand[…]stichtingen, waarbij te voorzien was dat eenig men[…]schenleven kon worden in gevaar gebragt, is veroor[…]deeld tot de straffe des doods. Op grond van h[…] niet-voordragen noch van het aanwezig zijn van een[…] middel van cassatie, is dit beroep in cassatie ve[…]worpen.

— In de maand februarij aanstaande zal alhi[…] eene loterij worden gehouden, ten voordeele der ve[…]eeniging van den H. Vincentius van Paulo, welk[…] loterij moet dienen tot ondersteuning der bezoc[…]wordende gezinnen en tot instandhouding der ve[…]schillende liefdewerken.

— Heden nacht hebben vier militairen uit de provo[…] weten te ontvlugten. Zij hadden hunne mouwve[…] omgekeerd, ten einde onbekend te blijven, maar[…] zijn door de nachtwacht, hoezeer niet zonder tegenst[…] aangehouden en spoedig in arrest teruggebragt.

— Van den 19 dezer af zijn te Scheveningen[…] aangekomen 36 haringschuiten. Een der schuiten[…] den heer Maas heeft tot dusverre de aanzienlijk[…] vangst (104,000) gehad. De beste soort haring, zij[…] die welke onder den Engelschen wal gevangen[…] heeft gisteren nog gegolden *f* 31.30; die ter hal[…] zee of op onze kust gevischt was, gold slechts *f*[…] en *f* 17 het duizendtal. De oudste aangebragte har[…] was van 25, de jongste van 1 en een half etm[…] De 36 schuiten hebben aangebragt 2,103,000 stuks[…]

Haarlem 26 *october*. — Al spoedig, nadat[…] bekend geworden was dat Z. K. H. de Prins v[…] Oranje den dag van 14 november had aangewe[…] voor de uitreiking der eereblijken aan de door de j[…] van beoordeeling bekroonde industriëlen, die voo[…]brengselen hunner nijverheid hadden ingezonden[…] algemeene nationale tentoonstelling, heeft men v[…]nomen, dat Z. K. H., lijdende aan roodvonk,[…] vermoedelijk bij die plegtigheid niet zou kunnen teg[…]woordig zijn. Die vrees is maar al te zeer bewaarh[…] en de Commissie voor de Tentoonstelling ontving de[…] dagen een brief van den kamerheer-secretaris van d[…] Prins, inhoudende, dat Z. K. H., door ziekte aang[…]tast, tot zijn leedwezen verhinderd is geworden[…] zijn voornemen te voldoen, om de door de jury t[…]gekende eereblijken in persoon aan de bekroon[…] uit te reiken.

Uithoofde van het ver gevorderde jaargetijde en[…] de onzekerheid, wanneer het voor den Prins van Ora[…] mogelijk en geraden zou zijn om de plegtigheid[…] bekrooning bij te wonen, heeft de Commissie[…] verpligt geacht om gevolg te blijven geven aan[…] eenmaal genomen besluit, zoodat de plegtigheid[…] 14 november voortgang zal hebben. Zij betreurt[…] zeer, dat haar doorluchtige Eere-voorzitter, door[…] hem onafhankelijke omstandigheden, daarbij niet teg[…]woordig zal kunnen zijn, maar is overtuigd, dat a[…] het blijk van belangstelling, hetwelk Z. K. H.[…] thans weder aan de Nederlandsche nijverheid be[…] willen geven, op hooge waarde zal worden gescha[…]

In sommige dagbladen en tijdschriften worden[…] tijd tot tijd bijzonderheden medegedeeld omtrent[…] Haarlemsche Tentoonstelling, die niet altijd overe[…]komstig de waarheid zijn. Onlangs is, onder andere[…] verzekerd, dat, uit een finantieel oogpunt, de onder[…]neming aan de Maatschappij ter bevordering[…] nijverheid meer of minder belangrijke geldelijke vo[…]deelen zou hebben opgeleverd. Deze voorstelli[…] van zaken is ten eenenmale onjuist; dewijl het ze[…] is, dat de tentoonstelling een te kort zal opleve[…] 't welk thans reeds op ongeveer *f* 14,000 kan word[…] geschat. De Maatschappij zal zich dus aanzienlijk[…] opofferingen moeten getroosten, maar met vreug[…] daartoe overgaan, wanneer zij mag bespeuren,[…] zij daardoor aan hare roeping heeft voldaan en[…]kelijk het belang der Nederlandsche nijverheid he[…] bevorderd.

In de bijeenkomst van den Gemeenteraad dezer st[…] van 23 dezer is ingediend eene suppletoire begrooti[…] voor de dienst van het loopende jaar 1861. Daar[…] wordt voorgesteld om het nadeelig slot van de rekeni[…] en verantwoording van de commissie voor de fees[…] bij gelegenheid van de Nationale Tentoonstelling[…] voldoen uit de onvoorziene uitgaven voor de loopen[…] dienst. Vermits echter deze post daartoe geene g[…]noegzame ruimte aanbiedt, wordt voorgesteld[…] dezelve te verhoogen met *f* 12,000, en alzoo te breng[…] op *f* 24.587.83, en de bedoelde verhooging van *f* 12,00[…] te vinden op het voorloopig vastgestelde voordeelig[…] saldo der gemeente-rekening van 1860, ten bedrag[…] van *f* 23.963.11½, hetwelk daartoe op een bed[…] van *f* 11,963.11½ zou worden gebragt, welk bed[…] als eerste post van ontvangst op de begrooting vo[…] de dienst van 1862 is uitgetrokken. (H. C.)

Middelburg 28 *october*. — Naar men verneemt[…] openbaren zich onder de militairen in de naburi[…] gemeente Vere vele ziekten, waarvan verscheide[…] van typheusen aard; men heeft opgemerkt dat[…] manschappen die onlangs uit het kamp zijn terug[…]gekomen, het eerst worden aangetast.

Zierikzee 27 *october*. — Aan boord van de Bu[…]gemeester Hoffman, kapit. de Wit, van Java alhi[…] binnen, bevond zich ook een bij uitstek fraaije konings[…]tijger, bestemd voor de Diergaarde te Rotterdam[…] Eenige weken geleden was men echter in de treurige[…] noodzakelijkheid om dit dier van kant te maken, daar[…] hij uit zijn hok was losgebroken en den timmerman[…] eene zware wond aan het been heeft toegebragt[…] Eenige welaangelegde geweerschoten deden het wild[…] dier dood ter neder storten en hebben scheepsvolk[…] en passagiers voor nadere onaangename kennismaking[…] met dien gevaarlijken passagier gevrijwaard. De tim[…]merman is gelukkig herstellende. Naar men verneemt[…] zal de gedoode tijger opgezet worden.

Zierikzee 28 *october*. — Men verneemt dat het[…] Z. M. den Keizer aller Russen heeft behaagd, aan de[…] gezagvoerders der alhier gestationeerde reddingvaar[…]tuigen W. A. Bowbyes en G. van Duin, de gouden[…] medaille met het ordelint van St. Wladimir toe te kennen[…] en aan elk der manschappen 10. Z. roebels, wegens[…] het redden der ekwipage van het ten vorigen jare[…] verongelukte Russische barkschip Suomi.

's Hertogenbosch 28 *october*. — Aan 's Rijks kweek[…]school voor onderwijzers alhier zijn alsnog benoemd[…] de heeren M. Leopold te Groningen, als onderwijzer[…] voor de gewone vakken van het onderwijs, A. G.[…] Schull voor het regtlijnig teekenen, A. C. Christiaanse[…] voor den zang, piano en orgelspel en J. P. Ritschl[…] voor de calligraphie.

TILBURG 26 *october*. — Gedurende den loop dezer week hebben de heeren gemagtigden tot de onteigening der gronden voor den Staatsspoorweg in de lijn Tilburg—Breda zich ten gemeentehuize alhier daarmede onledig gehouden. Die commissie schijnt, met uitzondering van slechts enkele perceelen, die geheele onteigening te hebben tot stand gebragt, zoodat men vermoedt dat eene spoedige aanbesteding zal volgen.

ZALT-BOMMEL 28 *october*. — Bij testamentaire beschikking is door mej. Verwey *f* 300 aan de Diaconie dezer gemeente vermaakt, vrij van successieregt, eene gift die dezen winter zeer te stade zal komen (als ze gebruikt mag worden), daar de fondsen der gezegde diaconie niet te ruim zijn.

Onze geachte predikant C. Hooijer heeft om reden van gezondheid het emeritaat aangevraagd, tot leedwezen van het meerendeel zijner gemeenteleden.

De dijken zijn zoo goed als gereed en zullen binnen weinige dagen voor het gebruik van voertuigen berijdbaar zijn.

NIJMEGEN 28 *october*. — De verzakking der Waalkade alhier blijft bij den lagen waterstand der rivier de Waal zigtbaar aanhouden, waardoor de nieuw opgetrokken muren aan hevige scheuringen onderworpen zijn. Welke moeite ook aangewend wordt, alles blijft vruchteloos.

ZUTPHEN 26 *october*. — In de gisteren middag gehouden vergadering van den Gemeenteraad heeft de Burgemeester medegedeeld, dat hem door den Koning de taak is opgedragen, den Gemeenteraad, als vertegenwoordigende de ingezetenen der stad, namens Z. M. dank te zeggen, voor de wijze waarop HD. is ontvangen, en dat Z. M., ten blijke zijner ingenomenheid met deze stad, aan den Raad zijn portret heeft aangeboden.

Aan de per Overlandpost ontvangen dagbladen wordt nog het volgende ontleend:

Trouw-, Geboorte- en Doodberigten.

Gehuwd: 3 Augustus, F. L. Kilian met M. Barthelemij, Padang. — 16, L. Jansz met C. P. Pechler, Pecalongan. — 26, J. F. Lammerding met M. Riggs, Samar.— 28, D. C. J. A. Ponse met A. Plate, Samarang.

Bevallen: 10 Julij, echtgenoot van I. C. Tamson, z., Batavia. — 21, echtgenoot van H. T. C. W. von Ende, d., Menado. — 13 Augustus, E. D. A. Rappard, Rutering, d., Ngawie. — 20, S. C. Stompendissel, Albrecht, z., Salatiga. — 21, J. H. Garling, Zijlstra, z., Boenga.— 24, G. F. C. Boermeester, Reyneke, d., Soerabaija. — 24, echtgenoot van J. M. Verff, d., Sumanap. — 25, echtgenoot van G. Berkelie, d., Soemadjang. — 26, T. E. L. Odenthal, van Bloemen Waanders, z., Samar. — 26, R. Rauws, Verhey, d., Pasoeroean. — 28, H. E. Pietermaat, Horst, d., Tempoeran Salatiga. — 28, H. J. L. Schiff. Wessels, d., Karang-Sambong. — 30, A. P. van Gennep, Moorrees, d., Soerabaija. — 31, Ch. W. D. F. Wiegand, de Nijs, z., Batavia. — 1 September, echtgenoot van R. P. F. Hagenaar, z., Batavia. — 1, W. C. Tijl, Bletterman, d., Solo. — 3, C. L. Brunting, Buys, z., Soerabaija. — 4, H. P. Fransen van de Putte, van Weelderen, z., Pandjie (Bezoekie). — 4, W. F. L. Raedt van Oldenbarnevelt, Borgen, z., Batavia. — 5, E. G. Wollrabe, Riggs, d., Salatiga. — 8, E. C. Brouwer, de Bruyn, d., Batavia. — 8, G. J. W. C. van der Meulen, Loman, z., Batavia. — 11, M. S. Fauser, Meijer, z., Batavia. — 11, C. A. A. Becking, Vos, z., Batavia. — 11, C. E. Tollens, Tiekens, d., Batavia.

Overleden: 7 Aug., C. J. Leroux, 61 j., Kedirie. — 7, J. J. Walland, Gaede, Benkoelen. — 12, M. A. Winter, Barrett, 34 j., Kroé. — 21, jufvr. A. C. de Lange, 18 j., Banjoewangie. — 23, kindje van J. P. F. Gericke, 20 d., Malang. — 24, dochtertje van F. H. Schmidt, 10 m., Soerabaija. — 25, dochtertje van W. L. Blankert, 2 j. en 3 m., Batavia. — 27, J. H. de Senerpont Domis, Toeban. — 28, G. J. Tormijn, Batavia. — 1 September, M. J. F. van de Polder, 30 j., Soerabaija. — 1, dochtertje van J. L. C. A. Gronovius, ca. 17 m., Assem. — .... J. H. Hoijel, Banjermassing.

Wij hebben heden avond onze Engelsche brieven en dagbladen van gisteren over Ostende niet ontvangen.

Ingezonden Stukken.

In de N. R. C. van gisteren komt onder de ingezonden Stukken een vrij lang Artikel voor, geteekend: *Eenige Rotterdammers, vroeger Leerlingen der 's Gravenhaagsche Teeken-Academie*, en waarin een aantal grieven worden opgesomd ten laste der in laatstgemelde plaats bestaande *Academie van Beeldende Kunsten en Technische Wetenschappen.* Wij wisten niet, en weten het ook nog niet, dat zich hier *eenige* vroegere Leerlingen der bedoelde voormalige inrigting bevinden, maar het spijt ons zeer, dat Rotterdammers zich het harnas, en nog al heftig, aantrekken over wat er in de Residentie bestaat, daar, wanneer het de kunstbelangen in het algemeen gold, Rotterdam van 's Gravenhage steeds gewenschte welwillendheid en medewerking heeft ondervonden, en die belangen medebrengen dat de bestaande goede verhouding niet verstoord wordt.

Onze bedoeling met deze regelen is alleen om de aandacht onzer zoo zeer voor de Leerlingen der 's Gravenhaagsche Academie ijverende Stadgenooten, op het wenschelijke van dit laatste te vestigen.

Rotterdam 29 October 1861.

EENIGE ROTTERDAMMERS,
die veel belang stellen in de goede verstandhouding tusschen 's Gravenhage en Rotterdam.

Kunstnieuws.

ROTTERDAMSCHE SCHOUWBURG.
Hoogduitsche Opera.

Onmiddellijk na de eerste opvoering van Mozart's *die Zauberflöte*, in de vorige week, hebben wij van den uitmuntenden uitslag daarvan gewag gemaakt en de voornaamste glanspunten der uitvoering in het algemeen en van ieder der medewerkenden in 't bijzonder, voor zoover tijd- en plaatsruimte het toen veroorloofden, reeds aangewezen. De tweede, nog schoonere uitvoering van dit werk, die op ll. zaturdag plaats had, legt ons de aangename taak op onzen vroegeren lof te bevestigen en dien, althans voor zooveel de artisten betreft die als hoofdsolisten in *deze* opera in dit saizoen voor het eerst optraden, nog wat nader te preciseren. Even als bij den aanvang der beide voorstellingen plaats had, moeten wij, tot ons leedwezen, hier weder hare eenige schaduwzijde vooropzetten, door de vermelding dat Mevrouw Zademak-Doria zaturdag andermaal liet berigten, dat zij te ongesteld was om de partij van de Koningin der Nacht te vervullen, die dan ook nog steeds in een nachtelijk donker gehuld bleef. De tevens geannonceerde ongesteldheid van Mej. Kluge, die als eene der zwarte dames door mevr. Beijer vervangen werd, veroorzaakte een veel minder voelbaar gemis, en het ensemble in 't algemeen, dat in deze opera steeds zoo bezwaarlijk op bevredigende wijze te bereiken is, onderscheidde zich dan ook nu weder door eene zoo hooge mate van voortreffelijkheid, dat het algemeen erkend en daarin tevens het duidelijke bewijs gegeven werd, hoe men thans van de uitmuntende zamenstelling van ons tegenwoordig opera-personeel meer en meer de overtuiging erlangd heeft. Komt er op eene voldoende bezetting der (hier oneigenlijk) zoogenaamde ondergeschikte partijen in *die Zauberflöte* zeer veel aan, toch hangt het succès der uitvoering voor nog grooter deel af van het talent en vooral van de intelligentie der artisten die de hoofdpartijen te vervullen hebben, en moet dus aan hen die thans daarin tot dat succès hoofdzakelijk hebben medegewerkt, warme hulde worden gebragt. Over de verdiensten van den heer Dalle Aste, over zijn fijn beschaafden zang, over zijne indrukwekkende houding en voordragt als Sarastro andermaal breeder uit te wijden, achten wij overbodig. Hij werd zaturdag met evenveel geestdrift begroet, met even warme huldeblijken overladen als bij zijn eerst optreden eenige dagen te voren en moest het „In diesen heilgen Hallen" op het aanhoudend applaus herhalen. Van den heer Grimminger behoeven wij almede niet uitvoerig te verklaren hoe hij het conscientieuse, diep doordachte dat zijne verrigtingen steeds kenmerkt, ook op de rol van Tamino heeft toegepast, die daardoor eene vroeger hier ongekende belangstelling heeft gewekt. Wij zouden dan ook tegenover een zoo doordenkend kunstenaar slechts aarzelend de ons medegedeelde bedenking durven opperen, of hij het karakter van Tamino op enkele punten niet wat te hoog dramatisch opvat, of hij in die rol niet wat te veel poseert. Zooveel is zeker, dat deze zijne vertolking schitterend afsteekt bij die van al zijne voorgangers en aan de uitvoering eene hooge belangrijkheid te meer bijzet. Met het volste regt mag dit voorzeker gezegd worden van mejufvrouw Günther, die zich in de rol van Pamina de eer eener drievoudige terugroeping wist te verwerven. Wij zeiden het reeds: vol waarheid en uitdrukking vertolkte zij de verschillende phasen van het karakter der minnende en beproefde jonkvrouw. Diepen indruk maakte zij vooral waar zij, de liefde van Tamino verloren wanende, den dood als eenige uitkomst voor haar lijden beschouwende, hare sombere stemming als in de ziel harer hoorders wist over te gieten. Het mezza voce, waarmede zij de aria „Ach ich fühl's, es ist verschwunden" voordraagt, verhoogt daarvan blijkbaar de moeijelijkheid, maar ook het effect. Voortreffelijk en tevens helder en krachtig van geluid was zij voorts in de voordragt der scène met den dolk, waar zich de treffende overgangen van wanhoop tot vreugde in gelaatstrekken, gebaren en timbre van stem zoo duidelijk en schoon afspiegelden, dat zij het publiek tot geestdrift wist op te voeren. De heer Abiger was ook nu weder een uitmuntende, regt lustige Papageno, die zich, door geestig spel en zang, zoowel aan de zijde van mejufvr. Günther als van Papagena — mej. Frey, de herhaalde eer der terugroeping na de beide duetten wist te verwerven. Het duet van Papageno en Papagena werd bis verlangd. De heer Duschnitz als spreker werd insgelijks teruggeroepen; de overige personen en vooral het koor en orchest werkten tot het schoone geheel in ruime mate mede. Wij hebben alleen op te merken dat de klokjes van Papageno niet zuiver stemden, iets wat ook op een bepaald punt bij de pauken het geval was.

Wij zijn er zeker van dat aan Mozart's meesterstuk nog dikwerf eene herhaling zal te beurt vallen.

Morgen (woensdag) Tannhäuser, met den heer Dalle Aste als Landgraaf.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 29 October.

OVERLEDEN: K. Schaarman, wedr. van G. Danserweg, 70 j. — J. Michaëls, man van E. Samuels, 63 j. — P. van der Kooy, vrouw van A. van den Ende, 32 j. — H. W. Heesterman, d., 2 j. — D. Kanters, d., 12 d. — G. Storm, z., 1 j. — B. Kruysbeek, z., 2 m. — L. Kouwenhoven, vrouw van A. Duivestein, 41 j. — M. Dersjant, vrouw van D. van Erk, 63 j. — H. L. Bram, z., 2 m. — J. H. Jelkman, z., 4 m.

BEVALLEN: C. van Hattem, geb. Hoos, d. — V. S. Ulen, geb. Verschoor, d. — C. Boerse, geb. van den Brom, d. — M. Bakker, geb. van den Heerik, d. — C. van Meel, geb. Lems, d. — M. Serry, geb. Meijer, d. — N. Kraaijenbrink, geb. van den Heuvel, d. — J. Kneyber, geb. Dekker, d. — A. P. van der Kruit, geb. van der Vlies, d. — A. C. M. Keveling, geb. Körber, z. — N. Hulswit, geb. Ham, z. — J. Jacobs, geb. Risman, z. — M. Spits, geb. de Ridder, d. — F. A. Peuser, geb. de Fijne, z. — C. Erle, geb. Sesselmann, d. — P. H. van der Poel, geb. Schölgens, d. — T. Loeffler, geb. Schindler, z. — B. van den Hoek, geb. Hartman, z. — G. W. van der Meyden, geb. Crans, z.

OPENBARE VERKOOPING,
IN HET NOTARISHUIS TE ROTTERDAM,
Dingsdag 29 October:

Eene Bouwmanswoning en Erven, met Bouw- en Weilanden enz., te zamen groot 57 B. 8 R. 4 E., in de gemeente Zevenhuizen. Te zamen in trekg. *f* 32,000, daarboven *f* 1450, opgehouden.

246ste Staats-Loterij.

2de Klasse, 2de Lijst.
Trekking op 29 October.
GETROKKEN PRIJZEN.

Prijs van *f* 5000: N.° 16535
„ „ - 1000: „ 14524
„ „ - 400: „ 16872
„ „ - 200: „ 17864
„ „ - 100: „ 2825 5864

Prijzen van *f* 30:

20	2427	4339	6758	9803	12099	14617	17371
33	2432	4341	6764	9808	12125	14677	17524
39	2460	4392	6778	9817	12158	14690	17532
118	2470	4508	6894	9830	12194	14776	17572
158	2484	4529	6926	9867	12242	14807	17616
190	2493	4626	7028	9886	12263	14809	17643
276	2576	4723	7060	9974	12371	14840	17681
278	2651	4741	7107	10014	12380	14905	17769
294	2657	4783	7113	10019	12439	14945	17782
395	2674	4814	7121	10033	12493	14948	17789
419	2680	4819	7143	10101	12554	14962	17903
443	2695	4831	7201	10160	12593	15056	17910
468	2720	4827	7234	10214	12630	15095	17935
480	2737	5014	7274	10261	12631	15172	17955
496	2767	5018	7307	10272	12703	15183	18003
567	2868	5091	7308	10282	12773	15214	18097
597	2886	5121	7309	10314	12819	15227	18151
604	2947	5178	7329	10414	12852	15233	18189
621	2949	5234	7332	10453	12910	15268	18209
666	2977	5285	7358	10487	12987	15271	18332
669	2985	5287	7473	10511	13004	15299	18368
670	2993	5307	7554	10527	13148	15332	18393
680	2998	5333	7616	10556	13175	15368	18412
696	3011	5335	7668	10667	13291	15522	18576
708	3058	5413	7685	10696	13376	15552	18675
723	3126	5416	7824	10711	13387	15565	18683
905	3144	5436	7858	10738	13413	15567	18796
908	3149	5448	7881	10753	13428	15582	18824
944	3180	5515	7891	10791	13524	15679	18836
1014	3185	5530	8084	10844	13560	15687	18918
1023	3228	5540	8092	10876	13594	15704	18944
1065	3277	5566	8140	10994	13607	15745	18960
1106	3285	5570	8171	11050	13610	15753	19020
1133	3312	5597	8206	11070	13680	15790	19147
1165	3331	5616	8247	11102	13704	15867	19154
1171	3397	5621	8288	11131	13804	15997	19239
1198	3470	5672	8305	11155	13805	16021	19281
1381	3541	5688	8360	11174	13818	16023	19325
1407	3571	5842	8416	11194	13935	16050	19329
1446	3620	5900	8523	11205	13965	16126	19338
1481	3664	5912	8556	11218	14002	16157	19339
1529	3701	5955	8752	11220	14066	16216	19401
1602	3761	5990	8767	11241	14067	16237	19424
1632	3784	6149	8770	11345	14075	16339	19470
1646	3820	6163	8882	11413	14141	16375	19491
1707	3831	6229	8974	11434	14203	16557	19606
1741	3836	6236	8991	11445	14234	16679	19611
1778	3862	6254	9113	11528	14237	16709	19676
1830	3900	6266	9168	11610	14289	16710	19678
1934	3980	6374	9224	11613	14353	16773	19736
2124	4119	6439	9248	11692	14364	16947	19742
2127	4182	6441	9365	11731	14404	16990	19782
2146	4190	6456	9373	11774	14416	16993	19806
2150	4210	6458	9383	11805	14473	17051	19822
2302	4234	6503	9433	11838	14503	17201	19826
2368	4251	6562	9533	11897	14558	17217	19896
2371	4276	6567	9607	11953	14568	17278	19952
2382	4318	6723	9627	11955	14575	17355	19983
2421	4324	6734	9659	12089	14614		

NB. Bij de trekking der 1ste lijst, gisteren gemeld, is abusief opgegeven als uitgekomen nommer met *f* 30, n.° 16217, zulks had moeten zijn **n.° 16219.**

Beursberigten.

PARIJS 28 October.

Frankrijk 3 pc. a cont. 68.15, 67.95; dito op ultimo 68.15, 67.95; dito 4½ pc. a cont. 95.75, 95.50; dito op ultimo —; Bank-Actien 2900. Crediet Mobilier 702.50, 698.75. Rusland 4½ pc. —; dito Spoorw.-Aand. 398.75, 400. Napels 5 pc. 70. Spanje 2 pc. —; dito buitenl. 3 pc. Oude —; dito Nieuwe —; dito binnenl. 3 pc. 47½; dito Passive —. Oostenrijk 5 pc. 71½.

De beurs verkeerde in eene gedrukte stemming, zoodat alle artikelen eene geringe daling ondergingen.

Weerkundige Waarnemingen op 29 October 1861. — 8 uur v. m.

NAMEN der PLAATSEN.	BAROMETER te Maastricht en verschil.	WIND. rigting.	WIND. kracht.	TEMPERATUUR.	TOESTAND DER Lucht.	TOESTAND DER Zee.
	Millim.			*Celsius.*		
Hartlepool	+ 3. 2	N.O.	—	0. 0	regenachtig.	slecht water.
Groningen	+ 4. 5	N.O.	0	+ 6. 0	—	—
Helder	+ 4. 3	O.N.O.	6	+ 8. 8	—	—
Vlissingen	+ 1. 5	N.O.t.O.	7	+ 8. 0	—	—
Maastricht	760. 1	N.N.W.	1	+ 4. 0	—	—
Portsmouth	+ 3. 2	N.O.	—	+ 8. 3	bewolkt.	gewoon.
Plymouth	+ 3. 9	N.O.	gewone bries	+ 11. 7	schoon, dampig.	slecht water.
Havre	+ 7. 1?	O.	0	+ 8. 0	schoon.	gewoon.
Parijs	— 4. 3	N.O.	10	+ 5. 4	betrokken.	—
Brest	+ 1. 5	N.O.	0	+ 6. 5	zeer bewolkt.	slecht water.

Alzoo grootste verschil in Nederland G 4. 5 M; generaal idem Hv 11. 4 Pa.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. *Aang.*
29 oct. *Cecilie*, Ipsen, Dantzig
Bittern (st.), Hellevoet (vertr. n. Liverpool)
Rhône (st.), d.° (vertr. n. Marseille)
Vertrokken.
Amanda, Runge, Helvoet (O. N. O.)

Hellevoet *Aangek.*
29 oct. *Adm. Cator* (st.), Hartlepool
Robert, M'Laren, Boness
Regent, Whitehead, d.°
Belvidere, Sutton, d.°
Louise (st.), Grangem.
Anna, Albers, Memel
Alliance, Meijer, d.°
Cort Adler, Knudsen, Dantzig
Tre Venner, Hansen, Svendborg
Elisabeth Jacomina, Kleininga, St. Pet.
Alberdina Tjetskina, v. d. Bos, d.°
Frithiof, Holst, Fredrikst.
Amanda, Runge, Brouwershaven
Vertrokken.
Sarah, Dunn, Newcastle
Rhône (st.), Brouwersh.
Bittern (st.), d.°
(O.—N. N. O.)

Brielle *Aangekomen*
29 oct. *Abelone*, Clemensen, Pillau
Vertrokken.
Ary Scheffer (st.), Havre
Leo (st.), Londen
Batavier (st.), d.°
Meldrum, Cullen, Shields
(O. N. O.—N. O.)

Maassluis (O. N. O.)
29 oct. Niets gepasseerd.

Texel (O.N.O.) *Aangek.*
28 oct. *Johanna Margaretha*, Ei, St. Petersburg
Hermann Heinrich, Lindeboom, Riga
Comet, Jörck, Dantzig
William, Thorsen, Gothenburg
Mary, Christensen, Christiania
Morgenster, Schlytter, d.°
Fortuna, Bang, d.°
Tvende Södskende, Oppen, Frederikstad
Oscar, Andreassen, d.°
Drie Gezusters, Oldenburger, d.°
Commercien, Gjersoe, d.°
Houthandel, Ploeg, d.°
Vollenhoven, Koning, d.°
Vriendschap, Visser, d.°
Alida Giezen, Nieland, d.°
Welgelegen, Zwaal, d.°
Deodata, Andersen, d.°
Zwaantina, Nieboer, d.° (het laatste met gebroken bezaansmast, boegspriet, groote steng en met meer andere schade, zijnde in aanzeiling geweest met het schip *Alida Giezen*, kap. Nieland)
Bedalia, Kjoloe, Dramm.
Salvator, Thronsen, Porsgrund
Martlet, Houlton, Duinkerk. n. Hamb.
Nora (st.), Londen
29 *Beaver* (st.), dito
de Elve (st.), Hull
Jonge Paal (st.), Stettin
Wilhelmina, Nielsen, Christiania
Vertrokken.
28 *Maria*, Scotto, Newcastle
Artemas, Smith, d.°
Father Matthew, Watt, Seaham
Johanna Geerdina, Schoon, Hull
Maria Paulina, Poulsen, Tonsberg
29 *Acadia*, Greefkes, Batav.
Albatros, Koch, Suriname

Vlie *Aangekomen*
26 oct. *Lubbegina*, Borgman, Riga
Anna, Roskamp, d.°
Adelaar, Potjewijd, Koningsbergen
Jonge Aukje, Balk, Landscrona
Meinkina, Oldenburger, Frederikstad
Flecke Jouwer, de Weerd, d.°
Jonge Rieka, Klein, d.°
Concordia, Blijstra, d.°
Catharina Elisabeth, Pot, d.°
Unity, Thorsen, Krageroe
Hillechina Hendrika, de Groot, Christiansand
Vertrokken.
26 *Gesiena*, Mulder, avontuur

Zoltkamp *Aangek.*
26 oct *Geertje Elisabeth*, v. d. Borg, Newcastle
Hermanus Gerardus, Rozenberg, dito
Gesina, Blouw, dito

Zierikzee *Aangek.*
28 oct. *Florence*, Hunter, Newcastle n. Dordt

Veere *Vertrokken*
28 oct. *Maria*, v. Wulven, Java via Newcastle

Vlissingen *Aangek.*
27 oct. *Elbing*, Rentel, New-York
28 *Fides*. Arfman, d.°
Cosmopolita, de Martino, Berdianski
Martha, Postema, Koningsbergen

—o—

Hong Kong *Vertr.*
3 spt. *Prins Veldmaarschalk*, Immink, Amoy
In lading.
11 *B. H. van Saxe-Weimar*, Gilbert, Batavia

Macassar *Aangek.*
30 aug. *Citadelle*, Hörmann, Hamburg

Batavia *Vertrokken*
12 spt. *Bar. v. Hardenbroek*, v. Rossum, Samarang

Anjer *Gepasseerd*
14 sept. *Jacob Roggeveen*, Vos v. Marken. Amst. naar Batavia

Samarang *Aangek.*
13 sept. *Graaf v. Heiden Reinestein*, Wamsteker, Pasoeroean

Triëst *Vertrokken*
23 oct. *Rotterdam* (st.), Klasen, Rotterdam
24 *Gruno*, Klunder, Antw.

Bordeaux *Aangek.*
26 oct. *Alida*, Peper, Hernösand

Rouaan *Vertrokken*
24 oct. *Sieka* (Ned. galjoot), Kopenhagen

Liverpool *Vertr.*
24 oct. *Seabreeze*, Gosling, Dordrecht

Ryde (W.) *Vertrokken*
25 oct. *Goudkust*, Nidschelm, (v. Rott.) Kust v. Guinea

Bij **Southwold** *Aang.*
25 oct. *Heidewiga Regina*, Pekelder, Groningen n. Londen

Boness *Vertrokken*
24 oct. *Jantina Alida*, Texer, Leer

Hamburg *Vertrokken*
27 oct. *Feika Jantina*, Mulder, Koningsb.
Margrieta Pietronella, de Boer, Norden
28 *Allegonda Margrietha*, Gort, de Eider

Cuxhaven *Aangek.*
28 oct. *Dageraad*, Bosveld, Zoltkamp
Vertrokken.
26 *Geertruida*, Kramer, Amsterdam
28 *Christina*, Bekkering, Engeland

Bremerhaven *Aang.*
25 oct. *Vrouw Maria*, Puister, Groningen
Gesina, Siemers, d.°
Itjea, Huisman, Amst.
Vertrokken.
27 *Hoop*, Schuur, Groning.
Jantina, Sievers, d.°

Warnemunde *Vertr.*
26 oct. *Gezina*, Banting, Nyköping

Stettin *Aangekomen*
26 oct. *Margaretha Eliza*, de Vries, Amsterd.

Swinemunde *Vertr.*
25 oct. *Hermine Elise*, v. d. Kooy, Antwerpen

Dantzig *Vertrokken*
26 oc. *Harmonie*, Boer, Amst.
Hendrika, Vos, Rostock

Pillau *Aangekomen*
26 oct. *Johanna*, Wilken, Rotterdam
Vertrokken.
26 *Louisa Geerdina*, Wever, Harlingen

Memel *Aangekomen*
24 oct. *Sicco*, Potjer, Amst.

Libau *Aangekomen*
19 oct. *Christina Jacoba*, de Groot, Rotterdam

Bolderaa *Aangekomen*
19 oct. *Maria*, Teerling, Delfzijl
23 *Pauline & Cornelia*, Hagedoorn, Schiedam
24 *Gerhard*, Santjer, d.°
Fenna Hendrika, Duit, Rotterdam
Harberdina, Bakker, d.°
St. Papenburg, Bolwin, d.°
Johann Hermann, Roggenberg, Amsterd.
Margaretha Aleida, Duin, Zwolle
Alwine, Bette, Schiedam
Trieste, Koster, Brake
Vertrokken.
22 *Margaretha Antina*, de Boer, Elseneur
Wendelina, Mulder, d.°
24 *Rensina*, Prak, d.°

Kroonstad *Vertr.*
22 oct. *Cornelia*, Teensma, Amsterdam
Concurrent, Teensma, d.°
Friedenreick, Petersen, Schiedam
Johanne, Jansen, d.°
Burgemeester Zeilinga, Teensma, Elseneur
Lamberta, Hitman, d.°

Helsingborg *Aang.*
14 oct. *Wilhelmine*, Meijer, Engeland

Gothenburg *Vertr.*
23 oct. *Dina*, Brouwer, Holland
Maria Cath., de Bos.
Roelfina, de Groot.
Anneg. Elsina, Kuiper.

Kopenhagen *Aangek.*
27 oct. *Hippel* (st.), Pillau (vertr. n. Amst.)
Gepasseerd.
27 *Humboldt* (st.), Rott. n. Stettin

Elseneur *Aangek.*
24 oct. *Wiems*, Grandy, Amst. n. Oostzee
25 *Vesta* (st.), Amsterdam (vertr. 26 n. Koningsb.)
Noordster, Goedkoop, Koningsb. n. Amst.
Gepasseerd.
27 *Hollander* (st.), Rott. n. St. Petersburg
Gironde (st), St. Petersb. n. Rotterdam

Holtenau *Aangek.*
22 oct. *Eliza*, Duncker, Stettin n. Amst.
23 *Zwaantina Magrietha*, de Vries, Nerva n. Antwerpen
Gea, Schuldt, Neustadt n. Amsterdam
25 *Geziena*, Bartels, Wismar n. de Maas
26 *Cath. Hendrika*, Faber, Assens n. Dordrecht
Pietertje, Smedes, Dantzig naar Leer
Hermanna Gesina, de Graaf, Middelfahrt n. Antwerpen

—o—

Rotterdam 29 oct. Volgens particulier berigt van Padang, in dato 29 aug., was het barkschip *St. Jan*, kapit. P. Lommerse, van Rotterdam aldaar aangekomen even vóór het vertrek van de mail. Alles was wel aan boord.

Hellevoetsluis 29 oct. 4 ure 35 min. namidd. Het schip *Argo*, k. Larsen, op Scheelhoek a/d. grond, heeft deklast gelost en zal vermoedelijk met het aanstaande hoog water vlot komen.

Malta 22 oct. Binnengeloopen 20 dezer *Empress*, Wilson, en 22 *Maid of Athens*, Williams, beiden v. Ibraïla naar Antwerpen, het eerste lek en moet een gedeelte der lading lossen, het laatste wegens ziekte der bemanning.

—o—

Amsterdam *Vertr.*
26 oct. *Maria*, Bakker, Triëst
28 *Onderneming*, Trip, Oud-Calabar

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 30 oct.: 1ste getijde 0 ure 7 min.; 2de get. 0 ure 31 min.

Arnhem. Waterhoogte 28 oct. 0.75 el.

Keulen. Rijnhoogte 28 oct. 4 v. 4 d. Rijnl. (gevallen 1 d.)

—o—

Vertrokk. Passagiers.
Van 't Nieuwe Diep:

Naar Batavia, per *Acadia*, kapit. Greefkes: de hh. P. C. Hoolboom, echtg., 3 kind. en 1 Jav. bediende; H. A. ter Meulen, offic. van gez. 3de kl. en echtg.; S. Roos, echtg., 2 kind. en 1 Jav. bediende; mw. Velders, geb. van Leeuwen; jhr. mr. H. G. B. Nahuys.

Naar Suriname, per *Albatros*, kapit. Koch: de heer Noordberg van Brandwijk; mej. E. S. Wundman; de heer J. G. Menge en echtg.

Cargalijsten.

Rotterdam.

RIGA, Nijverheid, H. Kemper. — 80 tchetw. Rogge en 955 tonn. Lijnzaad, Order.

Amsterdam.

BATAVIA, Johannes Hendrik. Ferdinand, Lodewijks. — 198 k. Indigo, Cramerus en Co.; 65 k. dito, Gebr. Hartsen; 36 k. dito, Rutgers en Hissink; 9 k. dito, Luden en van Geuns; 601 b. Tabak, H. G. Th. Crone; 314 b. dito, 367 kr. Suiker, 104/1, 50/2 legg. Arak, O.-I. Maatsch. van Adm. en Lijfrente; 185 kr. Suiker, van Eeghen en Co.; 1935 sch. Tin, N. H. M.; 1489 Koehuiden, v. Staphorst, Lantz en Co.; 275 b. Rijst, 25 legg. Arak, J. Rahder Hz.; 660 b. Rijst, 64 k. Indigo, 63 p. Tabak, Order. — Voor Rotterdam: 201 kr. Suiker, Mees en Moens; 10 k. Indigo, 25 legg. Arak, Suermondt en Co.; 418 p. Tabak, 9 k. Indigo, Hoffmann, Dorrepaal en Co.; 370 kr. Suiker, Bonke en Co.; 139 z. Gom Elastiek, 300 pic. Sapanhout, 20 k. Indigo, 590 bos. Bindrotting, Order.

ROTTERDAM 29 October.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl...	Werk. Schuld 2½ pCt.	64 1/16	64 1/8	64 1/16
„	dito dito 3 „	77 1/16		
„	dito dito 4 „	99 5/8		
„	Stad Rott. 3½ „	94 1/2		
Spanje...	Oblig., 3 nu 2 „	41 15/16		
„	Certificaten.... „	51 3/16		
Portugal..	Obl. 1856/7/9. 3 „	45 3/4	45 13/16	45 3/4
Rusland..	Obl. 1798/1816 5 „	102 1/4		
„	Obl.bijSt.1855 5 „	94 3/16		
„	Spoorw.Aand. 5 „	189 3/4		
Oostenr...	Obl. in Metal. 2½ „	23 1/2		
„	dito dito 5 „	44 9/16		
„	d.° N. te Amst. 5 „	68 3/4		
„	dito Nationale 5 „	54 1/2		
„	Priorit. Loten. *f*	190 1/2		
Venez....	Obligatien.......1½ „	10 1/16		
Mexico...	Obligatien....3 „	25 1/4	25 3/8	25 3/8

Handel en variatie waren heden onbeduidend.

Het Committé der Effecten-Handelaren,
H. A. MARCELIS, *Secretaris.*

Laatste prijzen ten drie ure: Portugal, Obligatien te Londen 1856/59, 3 pc., 45 11/16, 45¾. Oostenrijk, Metall. Oude, 5 pc., 44 9/16; dito Nationale, 5 pc., 54 1/2. Mexico, Oblig., 3 pc., 25 3/8.

AMSTERDAM 29 October.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl., ..	Werk. Schuld 2½ pCt.	64 1/8	64 5/16	64 1/8
„	dito dito 3 „	77	77 1/8	77
„	dito dito 4 „	99 3/4	99 13/16	99 3/4
„	Amort. Synd. 3½ „			
„	Hand. Maats. „	138 5/8	139	138 5/8
„	O.-I. Leening 4 „	99		
„	Holl.Spw.... 4	88 3/4		
„	Rijn Leening. 4½ „	105 1/8		
„	M. van Weld. 4 „			
België, ..	Cert. *Rothsch.* 2½ „	53 7/8		
Frankrijk,	Certificaten.. 3 „			
Spanje...	Buitenlands.. 2 „	41 3/4		
„	dito 3 „	49 13/16		
„	Binn. a *f* 6000 3 „	47 1/4		
„	Amort.Schuld	16 1/4	16 3/8	16 1/4
„	Bew. v. Coup.	5 3/4		
Portugal,	Obligatien... 3 pCt.	46 7/16	46 1/2	
„	dito 1856/59. 3 „	45 13/16		
„	dito Uitgest..			
Rusland,	Ob. *Hope en C.* 5 „	102 1/8		
„	dito 1828/29.. 5 „	101 1/8		
„	Cert. 1831/33 5 „			
„	d.° 1840...... 4 „	74 7/16		
„	d.° *Stieglitz*.. 4 „	74 3/16	74 1/4	74 3/16
„	d.° d.° Nieuwe 5 „			
„	d.° d.° 1855 N. 5 „	94 1/16		
„	d.° te Lond. 4½ „			
„	d.° v.Assign.. 6 „	55 3/8		
„	Inschr. dito.. 6 „			
Polen,...	Aand. 1835.. ....*f*	166		
„	Oblig....... 4 pCt.			
Pruissen,	Oblig. .... 4½ „			
„	dito 1859.... 5 „			
Oostenr.,	Ob. *Goll en C.* 5 „			
„	d.° dito 4 „	42 3/4		
„	d.° Met. Oude 5 „	44 9/16	44 3/4	44 3/4
„	d.° N. te Ams. 5 „	68 13/16	68 7/8	68 13/16
„	d.° Nat. Met.. 5 „	54 3/8	54 1/2	54 1/2
„	d.° Metalliek. 2½ „	23 1/2		
„	W. Ad. fl 250 4 „	190		
Brazilië,	1824, £ 100 5 „			
Equador,	£ 100 ...... 1 „	15 1/16		
Venez.,..	Obligatien... 3 „	19		
„	Uitgestelde.. 1½ „			
Grenada,	Obligatien... 4½ „			
„	Uitgestelde.. 1 „	5 5/16		
Mexico,..	Obligatien... 3 „	25 5/16	25 3/8	25 3/8
Illinois	.... 7 „	85 1/2		

Aand. Holl. Spoorw., 92 1/2. Rusland, Cert. te Londen, 1859, 3 pc., 59 1/2; dito bij Hope en Co., 1860, 4½ pc., 89 7/8; dito Spoorweg-Actien, 5 pc., 189 1/4, 189 3/4, 189 1/2. Pruissen, Aand. 1854, 3½ pc., 212 1/2. Weener Bank-Actien, *f* 633; dito Aand. 1860, 5 pc., 361; Fr. Oostenr. Spw. Oblig. bij Hope *f* 123. Denem., Oblig. te Londen, 3 pc., 82 1/4. Brazilie 1852, 1858 en 1860, 4 1/2 pc., 89 3/4. Griekenland, 1825, 5 pc., 6 7/16.

Beleening 3, Prolongatie 2½, 3, Disconto 3 pc.

Ter beurze heerschte eene flaauwe stemming; alleen voor Mexic. fondsen en 5 pc. Metall. bestond eenige meerdere vraag.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2 1/2 pc., 64 1/4. Spanje, 2 pc., 41 3/4; dito binnenl., 3 pc., 47 1/4. Oostenr., Metall., 5 pc., 44 3/4; dito Nation., 5 pc., 54 7/16 a 1/2.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 29 October.

	2 maanden.	Kort.
Londen....	11.86½	11.92½
dito 3/m..	11.82½	—
Parijs.......	55 15/16	—
dito 3/m..	55 11/16	56 11/16
Bordeaux.	55 11/16	56 7/16
Hamburg.	35 1/8	35 3/8
dito 3/m..	35 1/16	—
Petersb. ..	162	—
Livorno...	45¾	—
Genua.....	45⅞	—
Napels....	77¾	—
Antwerp..		⅛ v
Berlijn.....		175.
	6 weken.	**Kort.**
Frankfort.	99 7/8	—
Augsburg.	99 5/8	—
Weenen...	83 1/2	—
Triest......	83 1/8	—

Disconto 3 en 3½ pc.

AMSTERDAM 29 October.

	2 maanden.		zigt.	
Londen....	11.85	g	11.92½	g
Parijs.......	55 15/16	g	56 5/8	p
Bordeaux.	55¾	g	—	g
dito 1/2/m.	56¼	g	—	g
Hamburg.	35 1/16	g	35 5/16	g
Genua.....	46⅛	g	—	g
Livorno...	46	g	—	g
Napels.....	78	g	—	g
	3 maanden.		**zigt.**	
Madrid....	237	g	—	g
Cadix......	238	g	—	g
Sevilië.....	234	g	—	g
Bilbao.....	235	g	—	g
Lissabon..	41½	g	—	g
Porto.......	41½	g	—	g
Petersb...	162½	g	—	g
	6 weken.		**zigt.**	
Weenen...	84	g	—	g
Augsburg.	99½	g	—	g
Frankfort.	100	g	—	g

Rotterdam 1/8.

Handelsberigten.

ROTTERDAM 29 October.

Hennep. De heden alhier gehouden veiling van 220 bonden Italiaansche, is afgeloopen als volgt:

	Verkocht. Bond.			Opgeh. Bond.		
G..................	50	*f*	72¾-73	—	*f*	—
SG..................	10	„	65	—	„	—
SC..................	30	„	63½-63¾	—	„	—
S..................	40	„	51½-52	—	„	—
T..................	20	„	49½-51	—	„	—
CC gehekeld..........	24	„	82	6	„	82
ST (Heede).........	10	„	50¾	—	„	—
SL (dito).........	—	„	—	10	„	40
PG..................	4	„	85	—	„	—
PBC..................	8	„	82 -84	—	„	—
PGC..................	4	„	78½	—	„	—
PC..................	4	„	73¼	—	„	—

Tabak. Heden werden uit de eerste hand afgedaan 40 vaten Maryland ex Helene en 40 vaten dito ex Ellen Stewart.

Boter. 1ste kwal. *f* 56, 2de *f* 52, 3de *f* 48.

SCHIEDAM 29 October.

Granen. Verkocht: Rogge, 141 ℔ Pernau *f* 240 cont., *f* 242 6/w. Gerst, 126 ℔ Libau *f* 201 cont., *f* 203 6/w.; 125 ℔ Coursche *f* 200 6/w.; 125 ℔ Libau *f* 200 cont.

Moutwijn, per Ned. Vat zonder fust *f* 12.50.
Jenever, „ „ „ „ „ - 18.—.
Amst. Proef „ „ „ „ „ - 19.25.
Alles zonder de belasting.

Spoeling per Ketel .... *f* 1.40.

AMSTERDAM 29 October.

Huiden. Heden werden door de N. H. M. bij inschrijving afgedaan: 1726 O.-I. Runder- per Passaroean, en bij partic. 600 dito per Alcyone en 358 Buffel- per Maria.

Palmolie. Wij vernemen de afdoening van 1 lading, per „Hermanus Isaäc", tot geheimen prijs.

Rogge. Verkocht: 118 ℔ Archangel *f* 239; 120 ℔ Petersb. *f* 245 bij partij; op lev. Mei *f* 234.

ANTWERPEN 28 October.

Granen vast, vooral Rogge; Amerik. *f* 9½; Odessa *f* 8⅝ a *f* 8¾ entr.; roode Winter Tarwe *f* 15½. Gerst, Stettin *f* 8½. — *Oliezaden* stil. — *Krenten.* Cephalonia *f* 16½ entr. — *Rijst.* Rangoon (voorloop) *f* 10 entr.; Java *f* 13 1/2 cons.

HAVRE 26 October.

Katoen stil, verkoopen heden 1120 b. — *Koffij* met goede vraag, Haiti Port au Prince puik fr. 85 entr.; Kaapsche dito fr. 86; Jeremie fr. 83½; Porto Rico fr. 90 entr. — *Suiker* flaauw, Fransche Antilles n.° 4 fr. 45 1/2 cons. — *Huiden* willig, M.-V. gez. Saladeros Ossen- fr. 73; Paarden-, La Plata dr. gez. fr. 83½. — *Wol.* De veiling duurt heden nog voort, voor La Plata is goede vraag en wordt bijna alles daarvan verkocht; van Australische, Spaansche en Duitsche is nog al iets opgehouden. Op den derden dag der veiling zijn 2455 b. aangeboden en daarvan 1040 b. verkocht. Van hetgeen opgehouden is werden nog 10 b. B.-A. vette uit de hand verkocht van fr. 1.40 a 1.62½; voor reëxportatie naar Amerika betaalde men van fr. 1.30 a 1.90 voor La Plata. — *Quercitron.* Baltimore fr. 10 1/2. — *Koper* willig, Bovenmeer fr. 245 a 246½ afgedaan, sedert houdt men hooger en zelfs beweert men dat reeds fr. 260 betaald is.

AVIGNON 26 October.

Meekrap. Tot vaste prijzen ging er vrij veel om. Men betaalde voor Rosé fr. 33 a 34, Palud 18 m. fr. 40 a 41, 30 m. fr. 42. De Amerikaansche zaken oefenen nog steeds haren invloed op onze markt uit en zijn de eenige oorzaak van de tegenwoordige lage prijzen, want onze oogst is niet groot en de opbrengst van Pulud bedraagt naauwelijks een derde van een gewoon jaar.

HAMBURG 28 October.

Koffij onveranderd, alleen met omzettingen voor cors. — In *Zink* ging niets om. — *Raapolie* per Oct. 27, per Mei 27.8. — *Granen.* Tarwe in loco stil, af buitenl. flaauw, af Stettin per voorjaar tot 148 rth. bco. te koopen. Rogge in loco stiller, af Koningsb. per voorjaar tot 91/92 rth. bco. te koopen, 90/91 bedongen.

CORFU 17 October.

Olijvenolie loco tall. 12, per Febr. tall. 11.20.

SMYRNA 17 October.

Opium p. 138½. — *Meekrap* p. 320 a 260. — *Wol.* Vette Yerli p. 320, andere soorten p. 550 a 590. — *Vruchten.* Vijgen p. 85 a 190; roode Yerli Rozijn p. 120 a 160, zwarte p. 48 a 50.

(Per Overland-Mail.)

AKYAB 16 September.

Rijst. Ofschoon de inkoopen tot nog toe niet groot zijn, openbaart zich toch meerdere lust om iets te doen en zijn er aan de houders van Rijst in het binnenland reeds vele aanbiedingen gedaan, en de eenige reden dat dit tot zoo weinig zaken aanleiding gaf, is doordien de houders hunne vraagprijzen te hoog stellen. Men houdt algemeen op r. 40 a 43 vrij alhier geleverd, welken prijs de koopers niet willen uitleggen. De kleine aanvoeren vinden koopers van r. 36 a 39. Te Rangoon noteert men r. 83 a 84, te Bassein r. 67 a 68, te Moulmein r. 75.

COLOMBO 30 September.

Koffij. De notering is 11/6 a 11/9; voor infer. kwaliteit, waartoe een paar partijtjes zijn afgedaan voor dadelijke levering; Picked en Packed 61/ a 64/. De oogst van Natif Ouvah is bijna opgeruimd en bedong volle prijzen. — *Candy.* Voor nieuwe werd 37/ a 38/ betaald, deze soort is echter nog niet aan de markt; men noteert Natif Unpicked 37/ a 38/, picked en gedroogd 40/. — *Kaneel* weinig aangeboden, Plant. 8 d.; infer. kwal. 6 a 7 d. — *Katoen* r. 94 a 95. — *Cocosolie* 28/. — *Vrachten.* Koffij in b. £ 3, in v. £ 4.5/. — *Wissel* op Londen 6/m. zigt 4 %, 3/m. 3 %, 2/m. 2½ %.

CALCUTTA 22 September.

Suiker. Benares en Bombay iets hooger, Date onveranderd. — *Salpeter* met goede vraag tot vorige prijzen. — *Rijst.* Door de lage vrachten met goede vraag tot vaste prijzen. — *Oliezaden* vast. — *Schellak* met levendige vraag tot vorige prijzen. — *Jute* met goeden aftrek; nieuwe 2 as hooger. — *Saffraan* stil, Pancer r. 31. — *Indigo.* Men begroot den oogst in Bengalen op niet meer dan 14,000 mauds. In Tirhoot bedraagt dezelve niet meer dan 14,000 mauds. Overstroomingen hebben weder eene groote uitgestrektheid lands onder water gezet en de oogst in de noordwestelijke provincien zal naauwelijks meer dan 28,000 mauds bedragen. — *Vrachten.* Er zijn vele schepen disponibel en de vrachtprijzen dientengevolge lager. Naar Eng. Rijst £ 2.2.6 a 2.5. Oliezaden £ 2.2.6 a 2.5. Huiden £ 2.10. Indigo £ 3.10 a 4. — *Wissel* op Londen 6/m. zigt, crediten 2 3/8 a 2 1/2, documenten 2 5/8, op Frankrijk 3/m. zigt 2.53 a 2.75 1/2.

Advertentiën.

Voor de vele bewijzen van deelneming, mij betoond bij het afsterven van mijne geliefde Echtgenoote, betuig ik bij deze mijnen welmeenenden dank.

Rotterdam
30 *October* 1861. B. DE BLAAUW.

De COMMISSIE tot waarneming der Zaken van LLOYD'S te *London* brengt bij deze ter kennisse van alle Reeders, Gezagvoerders, Zeehandelaren en Assuradeurs, dat zij op de hier na te melden Plaatsen

bezoldigde AGENTEN

heeft aangesteld, die speciaal in last hebben om de belangen der Scheepvaart in bescherming te nemen en inzonderheid om Vreemdelingen, die zich in gevaar of in moeijelijkheden bevinden, met belangloozen raad en degelijke hulp ter zijde te staan.

De *Hamburgsche Assurantie-Maatschappijen* hebben deze Heeren reeds tot hare Agenten aangesteld en men zal voortaan bij elk ongeval op de Kust veel tijdverlies en groote kosten kunnen besparen door zich terstond tot deze Agenten te wenden.

Standplaatsen.	Namen der Agenten. De Heeren
Deal	Capt. E. B. NOTT, R. N.
Ramsgate	R. A. BURSTALL, R. N.
Falmouth	Capt. C. R. JOHNSON, R. N.
Yarmouth	Comm.r W. T. RIVERS, R. N.
Lowestoft	Comm.r G. B. JEFFREYS, R. N.

Een VLUGGE LOOPJONGEN WORDT GEVRAAGD. Adres aan het Bureau dezer Courant, Hoogstraat, wijk 10, n.° 77.

Met 1° Februarij aanstaande wordt hier ter Stede gevraagd eene **zeer bekwame**

KEUKENMEID,

haar Vak grondig verstaande en van goede Getuigschriften van trouw en eerlijkheid voorzien. Adres, in Persoon, des voormiddags tusschen 9 en 11 ure, Zuidblaak, wijk 2, n.° 34.

Nederlandsche STOOMBOOT-REEDERIJ.

De DIRECTIE maakt bekend, dat de **DIENST** van **ROTTERDAM** naar **NIJMEGEN**, op **Donderdag den 31 dezer,**
GEEN PLAATS ZAL VINDEN.

LIGT IN LADING NAAR NEW-YORK,
het snelzeilend gekoperd en kopervast *Pruissisch* BARKSCHIP **AMANDA,**
Kapit. C. G. RUNGE.
Vertrekt einde November.
Adres bij de Cargadoors P. A. VAN ES & Co.

DOMEINEN.

Openbare Verpachting EENER ZALMZEGEN-VISSCHERIJ.

Op *Donderdag den 7den November* 1861, des voormiddags ten *half tien* ure, in de **Stads-Herberg**, bij H. Leygraaff, te *Rotterdam*, zal de ondergenoemde Ontvanger der Domeinen, te 's Gravenhage, bij Inschrijving, aan den hoogst inschrijvende, onder voorbehoud van nadere goedkeuring, voor den tijd van twaalf jaren, Verpachten:

De VISSCHERIJ met den Grooten Zalmzegen, in de Nieuwe Maas, van de Leuvehaven van Rotterdam af tot aan den mond der Haven van Vlaardingen.

De Inschrijvings-Biljetten, op Zegel geschreven, door den Pachter en zijne Borgen onderteekend en gesloten, moeten uiterlijk Woensdag den 6den November 1861, ten Kantore van den Ontvanger der Domeinen, te 's Gravenhage (Prinsengracht, n.° 6), zijn ingeleverd, om den volgenden dag, ter bepaalde plaatse en ure, te worden geopend, ten overstaan van den Notaris Mr. P. G. DALEN.

De Voorwaarden, waarop deze Verpachting zal plaats hebben, zijn dezelfde, die vervat zijn in het Proces-Verbaal van Openbare Verpachting, gehouden te Rotterdam op den 19den September 1861, en die ter plaatse en ten Kantore, zoo als vroeger is aangewezen, ter lezing zijn nedergelegd.

De Ontvanger der Domeinen,
H. COLLOT D'ESCURY.

BONNETERIE CHEMISES SUR MESURE
CHs. COUCKE,
515, Hoogstraat.

BRONZEN MEDAILLE bij de Maatschappij der Industrie Wetenschappen te Parijs.
Geen Grijze Haren meer.
Mélanogène.

Alleruitmuntendst **Kleursel** van DICQUEMA Ainé, van Rouaan.

Om in een oogenblik het Hoofdhaar en den B in alle tinten te kleuren, zonder gevaar voor de E en zonder den minsten reuk af te geven. Dit Kle is veel beter dan alle andere tot hiertoe in geb

Fabriek te Rouaan, Rue Saint-Nicolas, 39.

Depôt: te Rotterdam bij den Heer CHs. COUC te 's Gravenhage bij den Heer E. FILLET; te U recht bij den Heer W. HAVARD; te Gouda bij Heer OGIER; te Schiedam bij den Heer WOLS

Prijs per Doos ***f* 3.50.**

Hôtel de l'Europ
Place Royale, Brussel.

Heeren REIZIGERS en Hollandsche FAMILI zich op weg naar of van ***Parijs*** te ***Bru*** ophoudende, zullen bevinden dat dit Hôtel in opzigten een der meest comfortabele is.

Matige Prijzen. Verscheiden Vertrekken aan Rez-de-Chaussée.

Openbare Aanbesteding.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS *ROTTERDAM* zullen op HEDEN den 30 Oct 1861, des namiddags ten 1 ure, ten Raadhuize al Aanbesteden:

De LEVERING der benoodi STEENKOLEN, voor de versch lende Gemeente-Administratie voor den volgenden Winter.

Op de Voorwaarden, die, nog HEDEN op de wone uren, ter lezing liggen op de Plaatse Secretarie en het Stads Timmerhuis te Rotterdam

VERITABLES GRAINS DE SANTE van Doctor FRANCK.

Deze zijn de eenige Purgeer-Pillen, welke sedert meer dan zestig jaren zijn geautoriseerd. Er be geen zachter, zekerder en weldadiger purgatief. Zij onderscheiden zich speciaal van alle namaaksels ons *fabriek-merk*, dat op iedere doos is geplaatst en volgens de wet gedeponeerd bij het Tribunal Commercie, bij den Raad van Vroedemannen te Parijs, alsmede in de voornaamste hoofdsteden van Eu

Iedere doos gaat vergezeld van een boekje van 8 bladzijden, waarin in de bijzonderheden worden geven de eigenschappen van de **Véritables Grains de Santé van Doctor Franck,** wijze van gebruik, als ook de zekere kenteekenen welke ze van de namaaksels onderscheiden.

Voor alle aanvragen adressere men zich tot den Heer LEVÉVILLE, Directeur der Bureaux van Pharmacie Leroy, rue Neuve Saint Augustin, 45, te Parijs.

Notarishuis te Rotterdam.

HEDEN, Woensdag den 30 October 1861,
des namiddags ten 5 ure,

AFSLAG VAN:

Een HUIS met BOVENWONINGEN en ERVE, voor aan de Slakade, nabij den Hoogen Zeedijk, 13—1 Trekgeld *f* 2650.

VEILING VAN:

Een WINKELHUIS met BOVENHUIS en ERVE, op den hoek aan de z/z. van de Wijnstraat en w/z. van de Vischsteeg, 2—177.

Een HUIS, genaamd „*Cingelshoek*", met TUIN en ERVEN, aan den Goudschen Singel en Rijweg, twee daarnevens staande HUIZEN en ERVEN. aan den Goudschen Singel, 13—787, 788 en 789.

Een PAND en ERVE, als voren, aan den Goudschen Rijweg, 13—784, 785 en 786.

Een HUIS en ERVEN, als voren, 13—782.

Een HUIS met BOVENWONINGEN en ERVE, aan de w/z. van de Zandstraat, 6—560.

Openbare Vrijwillige VERKOOPING.

De Notarissen *L. C. DIJXHOORN* en *G. A. VAN DEN BERG*, resp. residerende te Overschie en te Hillegersberg, zijn voornemens, als last hebbende van derzelver Principale, op Vrijdag den 8 November 1861, des namiddags ten 5 ure, in de Herberg **de Verguldo Valk**, te Overschie, in het openbaar te Veilen en op Vrijdag den 15 November daaraanvolgende, mede des namiddags ten 5 ure, ter zelfder plaatse, te Verkoopen:

N.° 1. Eene Partij uitmuntend **WEI- of HOOILAND**, groot 3 B. 46 R. 40 E., gelegen in den Oostabtspolder, binnen de gemeente Kethel en Spaland, Kad. B, ns. 301 en 302. Grondl. 1861 *f* 28.51.

N.° 2. Eene Partij uitmuntend **WEI- of HOOILAND**, groot 2 B. 66 R., en WATER, gelegen als voren, Kad. B, ns. 404 en 405. Grondl. 1861 *f* 22.09.

N.° 3. Eene Partij uitmuntend **WEI- of HOOILAND**, groot 2 B. 28 R. 70 E., gelegen als voren, Kad. B., n.° 410. Grondl. 1861 *f* 21.41.

N.° 4 is **uit de Hand Verkocht.**

Het Delflands Sluisgeld over 1861/2 bedraagt *f* 3.40 p. B., de buitengewone omslag mede over 1861/2 *f* 0.50 p. B., terwijl de Polderlasten over de laatst verloopen 10 dienstjaren gemiddeld hebben bedragen jaarlijks *f* 4,49[7] p. B.

Nadere informatien zijn te bekomen, zoo ten Kantore van den voorn. Notaris *DIJXHOORN*, te Overschie, als ten Kantore van den mede voorn. Notaris *VAN DEN BERG*, te Hillegersberg.

Rotterdamsche Schouwburg.

Directie: ***J. Ed. de Vries.***
WOENSDAG 30 OCTOBER 1861,

Tannhäuser,

und der Sangerkrieg auf der Wartburg,
groote Romantische Opera in 3 Bedrijven, Muziek van *R. Wagner.*

De Landgraaf: De Heer DALLE ASTE.

Aanvang ten 7 1/2 ure precies.

NB. Elken **Woensdag avond** half twaalf ure vertrekt een **Extra-Trein** naar Schiedam, Delft en 's Hage.

EEN WOORD,

naar aanleiding van N.° 10 der Berigten van de Utrechtsche Zendings-Vereeniging 1861
VAN
DE LEDEN DER COMMISSIE VAN BESTUUR
bij het
Nederlandsche Zendeling-Genootschap,
wordt uitgegeven te Rotterdam bij M. WIJT & ZONEN.
Prijs 10 Cents.

Bij **KEMINK en ZOON,** te *Utrecht*, is heden verschenen:

DE KLOOSTERS IN NEDERLAND aan de Grondwet getoetst
DOOR
ROBERT PAYS.
à 40 Cents.

VERTREK der SPOORTREINEN.

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amsterdam: 7.25, 11.40, 3.25, 7.1
„ „ alleen n. 's Hage: 9.45, 5.30, 9.5
„ Amst. naar Rotterdam: 8.30, 11.25, 4.30, 7.3
„ 's Hage „ „ 8.30, 10.41, 1.30, 4 13, 6.43, 8, 9.4
Aankomst te Rotterd.: 9.15, 11.30, 2.15, 5, 7.30, 8.45, 10.3

Vertrek van: **Rijn-Spoorweg.**

Rott.: 6.55, 9.50, 12.25 (expr.tr.), 3.55 (werkd.), 5.50, 9.15
Amst.: 7.25, 10.25, 12.30 (expr.tr.), 4.30 (werkd.) 6.20, 9.14
Arnh.: 6.30, 9.37, 11.55 (expr. tr.), 12.40, 1.10, 5.27,
Utr. n. Rott.: 6.20, 8.40, 11.40, 1.15 (exp.tr), 5.35 (werkd.), 7.35
Goud. n. Rott.: 7.30, 9.20. 12.44, 1.53 (exp.tr), 6.26 (wkd), 8.23
Aank. te Rott: 8.15, 9.55, 1.15, 2.15 (exp.tr.), 7 (werkd.), 9.05

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Rotterdam: 10.15 's morg. en 3 's nam.
„ Breda: 6.45 's morg., 12.35 's midd. en 5.25 's namidd.
de laatste alleen tot Antwerpen en Moerdijk
„ Antwerpen: 7.50 's morg. en 12.20, 5.35 's namidd.
de laatste alleen tot Breda en Moerdijk

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.

BIJVOEGSEL,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

VAN

WOENSDAG 30 October 1861, N°. 259.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Maandag 28 October.

(*Nader Verslag.*)

De *Voorzitter* deelt mede dat het eindverslag gereed is over het ontwerp tot wijziging van hoofdstuk V der begrooting voor 1861. — De dag der discussie zal nader worden bepaald.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslaging over het ontwerp tot

Regeling der zamenstelling en bevoegdheid van den Raad van State.

De discussie over art. 13 en de daarop voorgestelde amendementen, zaturdag ll. gestaakt, wordt thans hervat.

De heer *Mackay* blijft nog bezwaar hebben tegen de afzonderlijke afdeelingen voor het contentieus. Die zaak is met eenige overhaasting geschied, want eerst na het eindverslag heeft de Regering er aan toegegeven. Van daar tweederlei bepalingen in 't artikel: de zamenstelling van den Raad in afdeelingen, en de afzonderlijke afdeeling voor het contentieus, waaruit verwarring kan voortspruiten. Spreker had de afzonderlijke afdeeling, bedoeld bij art. 23, liever bij dat artikel nader geregeld gezien.

Wat de zaak zelve betreft, is 't gevaar van eene afdeeling voor het contentieus met eene adviserende administratieve regtsmagt, z. i. daarin gelegen dat daartoe velerlei onderwerpen gebragt zullen worden die bij den gewonen regter behooren, bijv. militie- en belastingzaken, de geschillen over de te verwachten wet op de aannemingen, enz. In allen gevalle wenscht hij dat ook voor 't gewone contentieus de volle Raad het voorstel van beslissing zal hebben.

De heer *Olivier* brengt nadere wijziging in de redactie van zijn amendement. Volgens dat amendement zou het artikel nu aldus luiden:

„De Raad wordt in afdeelingen verdeeld.

„Eene daarvan, zamengesteld uit vijf leden, den vice-president daaronder begrepen, is, onder diens voorzitterschap, belast met de taak, omschreven bij art. 23. Bij verhindering of ontstentenis wordt de vice-president vervangen door het oudste aanwezige lid der afdeeling.

„De algemeene maatregel van inwendig bestuur, bedoeld bij art. 46, bepaalt het getal der overige afdeelingen en hare leden, en regelt eene periodieke afwisseling dier leden; alsmede vervanging wegens verhindering of ontstentenis, en wijst de ministeriële departementen aan, waartoe die afdeelingen in betrekking staan.

„Door Ons, den Raad gehoord, worden de leden der afdeelingen aangewezen.

„De leden van de afdeeling voor de geschillen van bestuur worden niet afgewisseld. In bijzondere gevallen, waarin tot verzekering der dienst, vervanging noodzakelijk is, wordt door Ons, den Raad gehoord, voorzien.

„De Staatsraden in buitengewone dienst worden door Ons of van Onzentwege opgeroepen om aan bepaalde werkzaamheden van de eene of andere afdeeling deel te nemen. Het derde lid van art. 4 is hier van toepassing."

In de hoofdzaak komt zijn amendement met het vorige overeen, en bij de nadere toelichting bepleit hij vooral de noodzakelijkheid der periodieke afwisseling der leden van de vaste afdeelingen, welke met de Ministerien in betrekking staan. Zonder dergelijke afwisseling vreest hij dat men zal inslapen op het advies der vaste afdeelingen, en niet genoeg zelf zal onderzoeken. Juist voor koloniale zaken, waarop de Minister zaturdag gewezen heeft, wenscht hij niet dat het onderzoek steeds aan vaste specialiteiten zal opgedragen zijn, die het monopolie voor de behandeling van koloniale zaken zouden hebben. De kolonien zijn van te groot belang voor den Staat om niet tegen eenzijdige beschouwingen en adviezen gevrijwaard behooren te zijn. Juist daarom wil hij periodieke verwisseling, opdat de koloniale zaken niet slechts tot de kennis van weinigen, maar van alle leden van den Raad komen. Hij wenscht ook niet dat de Raad, vooral in koloniale zaken, zal leunen en steunen op het advies eener vaste afdeeling die de zaak gewoonlijk behandelt, zoodat het wel goed zal zijn. Juist dat wil hij voorkomen.

De heer *van Bosse* merkt op, dat hetgeen de heer Olivier over periodieke aftreding gezegd heeft, alle overweging verdient. Spreker verdedigt overigens zijn eigen amendement tegen eene afzonderlijke afdeeling voor het contentieus, welke hij blijft beschouwen als strijdig met de Grondwet en met het karakter van den Raad van State, alsmede met het belang der zaken zelve. Datzelfde gevoelen heeft de Minister van Justitie tot op 25 september jl. aangekleefd, hetgeen spreker uit de stukken voorleest. Hoe kan dan nu sprekers amendement, om het oorspronkelijk voorstel der Regering te herstellen, strijdig met de Grondwet zijn?

De heer *van Goltstein* bespreekt het artikel, gelijk het door de Regering is voorgesteld. Het geeft eene nieuwe inrigting aan den Raad van State, door de splitsing in afdeelingen in betrekking tot de departementen van algemeen bestuur, zonder vermelding van het getal afdeelingen of leden, en er wordt eene afzonderlijke afdeeling gecreëerd voor het contentieus administratif, terwijl bij art. 23 zal uitgemaakt worden of de voordragt van beslissing door die afdeeling, dan wel door den geheelen Raad moet gedaan worden. Volgens spreker verdient die inrigting niet de voorkeur boven de thans bestaande; zij zal veel omslagtiger zijn en aanleiding geven tot vertraging, in plaats van spoedige behandeling, waaraan behoefte bestaat. Zulk eene inrigting acht hij ook in strijd met de Grondwet en met de discussien bij hare herziening gevoerd. Alstoen was het doel der Regering, blijkens de redevoering van den minister Lightenvelt, vereenvoudiging. Afgescheiden daarvan, vraagt spreker of de tegenwoordige inrigting aan het doel zal beantwoorden. Hij moet dit ontkennen. Immers zal de behandeling in de afdeelingen van den Raad vertraging veroorzaken. Spreker wijst op den tijd dien het onderzoek van voordragten in de afdeelingen der Kamers vereischt en op de wijze van wetten maken in België, die aldaar veel gemakkelijker tot stand komen, door de voordragten aan speciale commissien te verzenden. — Het bezwaar der vaste afdeeling voor het contentieus wordt nog vergroot door de overgenomen wijziging door de Regering, volgens welke nu niet meer drie maar vijf leden tot die afdeeling zullen worden benoemd. Spreker is van oordeel dat de waarborgen verminderen in verhouding dat men het getal leden grooter stelt. Hij wijst op het klein getal regters in Engeland, waardoor hunne aansprakelijkheid zooveel te grooter, en het verdeelen der verantwoordelijkheid door het steunen op anderen minder te vreezen is.

De heer *de Brauw* ontwikkelt zijne bezwaren tegen het stelsel van eene vaste afdeeling voor het contentieus, in dien zin namelijk, dat zij het advies uitbrengt. De verandering, door de Regering aangebragt, heeft hem verrast, ofschoon hij er geen verwijt van maakt. De Kroon kan ja, advies vragen waar zij wil, maar dan is dat niet het constitutioneel advies, waarvan de Grondwet spreekt ten aanzien van den Raad van State. Dus acht spreker het althans met den geest der Grondwet strijdig, dat de Koning, wat het contentieus betreft, *niet* het advies van den *Raad van State,* maar van eene enkele *afdeeling* zal erlangen. De Minister wenscht het om de vastheid der jurisprudentie, maar waarom zou dit niet evenzeer het geval zijn, wanneer de geheele Raad adviseert. Dat ziet spreker niet in. Ook zal de Koning veel meer licht kunnen putten uit het advies van den vollen Raad, dan van eene enkele afdeeling. De Raad kan een advies aan eene afdeeling vragen, maar de volle Raad moet den Koning adviseren. Tegen de instelling van eene afzonderlijke afdeeling heeft hij niet zoozeer bezwaar, maar wel daartegen dat die afdeeling uitsluitend advies zal geven.

De heer *van Eck* oppert bezwaren tegen de denkbeelden door de beide vorige sprekers ontwikkeld. Elk vak heeft zijne bijzondere studie en eigenschappen, en daarom is er z. i. meer waarborg gelegen voor eene goede behandeling en beslissing door specialiteiten, dan door den vollen Raad. Of nu die vaste afdeeling uitsluitend de voordragt van beslissing der administratieve geschillen moet hebben, dit is eene vraag welke bij art. 23 te huis behoort.

De heer *Heemskerk Azn.* meent dat de Regering best zal doen noch ter regter- noch ter linkerzijde af te wijken, maar zich te houden aan hare redactie. Spreker bestrijdt diensvolgens de amendementen van de heeren van Bosse en Olivier.

De *Minister van Justitie* behandelt achtereenvolgens de volgende punten, waarin hij de bezwaren tegen de voordragt zamentrekt:

1.° Als zou de stemming over dit artikel praejudiciëren de beslissing over art. 23. — Hij stelt voorop dat dit artikel in art. 13 moest vermeld worden, omdat dit artikel de zamenstelling der afdeelingen, en dus ook die voor de contentieuse zaken, moest bevatten. Wilde men het vraagpunt nopens art. 23 geheel afgescheiden houden, men zou de redactie eenigzins kunnen wijzigen, maar altoos zal er uitgemaakt worden dat er eene speciale afdeeling voor het contentieus zal zijn, hetgeen trouwens door niemand betwist wordt, wèl de voordragt van beslissing aan die afzonderlijke afdeeling toe te kennen.

2.° Het beginsel van verdeeling van den Raad in afdeelingen. — Hier vooral heeft de Minister op het oog de rede van den heer van Goltstein over omslagtigheid, die niet overeenkomt met de Grondwet. Hij antwoordt hierop dat art. 71 der Grondwet den wetgever volkomen *vrij* laat om den Raad van State op de best mogelijke wijze in te rigten.

Voorbereidend onderzoek, zegt de Minister, is volstrekt noodig, niet zoozeer om den spoed dan wel om de deugdelijkheid, en deze zal bevorderd worden door de instelling der afdeelingen. Thans bestaan er geene vaste regels tot opdragt van onderzoek aan leden, welke meer speciale kennis van het onderwerp hebben; het is meer overgelaten aan de convenientie, terwijl nog een gebrek in de tegenwoordige organisatie is het gemis aan regels hoe de leden werken; alles hangt te dien aanzien af van het inzigt van commissarissen. Ook daarin zal de indeeling in afdeelingen groote verbetering brengen, ten aanzien van den loop, den tijd en den aard der werkzaamheden. In stede van vertraging zal spoedige afdoening het gevolg zijn van de nieuwe organisatie, omdat het werk geleidelijker en ordelijker zal gaan.

3.° Of het uitbrengen van advies van de voordragt van beslissing aan den Koning in contentieuse zaken moet gegeven worden aan éene afdeeling of aan den vollen Raad. — In strijd met den heer Mackay zegt de Minister, niet te vreezen dat zaken van gewoon burgerlijk regt bij den Raad of bij de afzonderlijke afdeelingen zullen worden aangebragt, omdat dergelijke zaken door de betrokken personen worden aangebragt, die zich toch niet bij den verkeerden regter zullen aanmelden. — Wat de grondwettige questie betreft in verband met het verwijt van inconsequentie door den heer van Bosse, — 's Ministers woorden in de stukken waren alleen gerigt tegen het eigenregterschap van den Raad van State, niet tegen de afdeeling voor het contentieus, welke bloot advies uitbrengt. Dat belet de Grondwet volstrekt niet; ook niet dat de Koning eene afdeeling of den Raad hoort. Wanneer moet de Koning den *Raad* hooren volgens de Grondwet? Alleen in de gevallen van art. 72: „de Koning brengt ter overweging bij den Raad van State alle voorstellen door hem aan de Staten-Generaal te doen, of door deze aan hem gedaan, alsmede alle algemeene maatregelen van inwendig bestuur van den Staat en van zijne kolonien en bezittingen in andere werelddeelen." In alle andere gevallen laat de Grondwet den Koning volkomen vrij om den Raad of eene afdeeling van den Raad te hooren. Het is vooral bij dit punt dat de Minister den heer van Bosse beantwoordt. Men vergete ook niet, zegt hij tot den heer de Brauw, dat het terrein van het administratief regt hier te Lande nog zeer gering beschouwd is. De Raad van State moet zamengesteld worden uit verschillende specialiteiten in onderscheiden vakken, maar daarom zal het hoogst moeijelijk zijn den geheelen Raad zamen te stellen uit mannen, doorkneed in de kennis van het administratief regt. Het vertrouwen van den heer de Brauw op dien toekomstigen vollen Raad kan wel worden toegegeven uit het opzigt der gemoedelijkheid en der naauwgezetheid van onderzoek, geenszins met betrekking tot de volledige kennis van alle moeijelijke questien van administratief regt.

4°. Wat aangaat het amendement van den heer Olivier. — Dit amendement behelst *a*, verduidelijking van de zamenstelling der afdeeling voor het contentieus; *b*, periodieke verwisseling van de leden der afdeelingen. — Met de eerste wijziging kan de Minister zich gaarne vereenigen, maar niet met de laatste. Vooreerst zou het een nadeelige band voor de Regering zijn, indien zij hier aan tijd gebonden ware. Daar de redactie van den heer Olivier voor het overige beter is, neemt de Regering haar geheel over, met uitzondering van het beginsel der periodieke verwisseling. Dat punt kan de heer Olivier dan afzonderlijk aan de beslissing der Kamer overlaten.

De heer *Olivier* verdedigt en handhaaft zijn amendement nader, en daar de Regering overigens zijne redactie heeft overgenomen, brengt hij alleen in stemming de **periodieke afwisseling.**

De heer *van Bosse* zou zijn amendement wel intrekken, indien daardoor niet gepraejudicieerd wierd de beslissing over art. 23, maar als dit het geval is, dan moet hij het handhaven. — De heer *de Brauw* koestert ook dezelfde vrees, versterkt zelfs door hetgeen de Minister van Justitie over het verband tusschen art. 13 en 23 gezegd heeft. — De heer *Mackay* beantwoordt mede den Minister, waarna de *Minister van Binnenlandsche Zaken* nog kortelijk de periodieke afwisseling, door den heer Olivier voorgesteld, bestrijdt. — Ook de heer *van der Linden* is voor de periodieke afwisseling die, in strijd met hetgeen de Regering thans zegt, niet in het artikel ligt. In de *aanwijzing* der leden door den Koning voor elke afdeeling ligt z. i. niet anders dan de aanwijzing van vaste afdeelingen *voor eens.* Alle leden van den Raad van State moeten het verband kennen van alle takken van Staatsbestuur. — De heer *Olivier* zegt nog dat, als de Minister van Binnenlandsche Zaken hetzelfde wil als, hij maar niet het amendement, dat dan de Minister de zaak verlangt willekeurig, en spreker naar den regel der wet. Hij zou het hoogst ongelukkig achten als de toekomstige Raad van State zou zamengesteld zijn uit 15 specialiteiten, waarvan ieder voor zich meent dat hij de questie speciaal kent, en dat de overige leden er niets van weten. Neen, de Raad van State moet zamengesteld zijn uit mannen van algemeene kennis. Dat hij de afdeeling voor het contentieus niet wil laten aftreden, is geheel iets anders en kan niet als argument tegen zijn voorstel ten aanzien der overige afdeelingen gebezigd worden, want de werkkring van die afdeeling is van een geheel anderen aard; zij maakt uit eene soort van adviserende regtsmagt, welke feiten en omstandigheden en juridieke questien moet presideren, en daartoe is niet ieder man, van hoe algemeene kennis ook, in staat. — Nadat de heer *van Goltstein* de rede des Ministers, voor zooveel hem betrof, had beantwoord, zijn de beraadslagingen gesloten, en worden in stemming gebragt:

1°, het amendement van den heer van Bosse. — Dit wordt *verworpen* met 51 tegen 10 stemmen. (*Voor* waren de heeren: van Zuylen van Nyevelt, van Goltstein, de Brauw, van Voorthuysen, Schimmelpenninck, Mackay, van Asch van Wijk, Elout van Soeterwoude, van Bosse en van Lynden.) 2°, het amendement van den heer Olivier (de periodieke afwisseling der afdeelingsleden, behalve die voor het contentieus). Dit wordt *aangenomen* met 35 tegen 26 stemmen. *Tegen* de heeren Oomen, Schimmelpenninck, Hoffman, Taets van Amerongen, Mackay, Kien, Bots, Begram, Storm van 's Gravesande, Meylink, van Asch van Wijk, Elout van Soeterwoude, van der Veen, Delprat, van Franck, Lijcklama, van Foreest, Heemskerk Az., van Goltstein, van Nispen, Kerstens, van Eck, Mijer, Wichers, van Voorthuysen en de Voorzitter.

Art. 13, gelijk dit gewijzigd, wordt alsnu *aangenomen.*

Evenzeer wordt *aangenomen* art. 14.

Vervolgens komt in behandeling het aangehouden art. 1 en het amendement van den heer van Bosse, strekkende om het getal leden in plaats van 14 op 10 leden te stellen.

De heer *van Bosse* zegt dat geene klagt zoozeer in de laatste jaren is aangeheven, dan die over de toenemende kostbaarheid der huishouding van Staat. Hij gelooft dat de schuld hier everzeer aan de Regering als aan de Kamer ligt. Hij wijst op den inhoud van het jongst verslag over hoofdstuk I der Staatsbegrooting, waar op de groote opdrijving van uitgaven wordt gewezen. Jaarlijks rijzen zoodanige klagten, doch zij baten niet veel. Daarom heeft hij zijn amendement voorgedragen, als gerigt tegen de uitbreiding van het getal leden van den Raad van State. Hij gelooft dat het om niets anders te doen is, dan om een aantal ambten te creëren. Hij ziet niet in waarom de uitbreiding noodig is. Voor de bearbeiding van wetten zal men toch altijd bij specialiteiten buiten den Raad van State moeten te rade gaan. Hij vreest dat, juist door de uitbreiding van het getal leden, de spoed van het werk niet zal bevorderd worden. Spreker wijst ook op de brochure van den heer van Tets in 1848, over de inrigting van den Raad van State uitgegeven, bij welken Raad de schrijver referendaris was. Ook deze stelde, bij de uitbreiding van den werkkring van den Raad van State, voor te benoemen 10 leden en een vice-president, en nu zou men met het te kort van 6 millioen in het oog en met de klagten over opdrijving van uitgaven, weder overgaan tot eene nieuwe vaste vermeerdering van uitgaven. Spreker vreest inderdaad dat men weder bezig is eenige sinecures in het leven te roepen.

De *Minister van Justitie* is het eens dat een collegie geen talrijker personeel moet hebben dan noodig is. Maar dit is hier, met het oog op de voorgestelde organisatie, het geval niet. En daarbij komt ook niet in aanmerking de vraag over den bestaanden toestand, omdat deze aanmerkelijk verschilt van de voorgestelde organisatie. Daarbij wordt toch de werkkring van den Raad van State zeer uitgebreid, en de behandeling van de contentieuse zaken is eene geheel nieuwe opdragt. — Wat zal het geval zijn als het getal, door den heer van Bosse voorgesteld, blijkt onvoldoende te wezen? Men zal dan de toevlugt moeten nemen tot staatsraden in buitengewone dienst. Maar dat moet niet, want dan worden die buitengewone raden bijna gelijk aan vaste leden, tegen het doel van de tegenwoordige wet.

De heer *van Bosse* antwoordt vooral op het laatste punt. Als het getal werkelijk bleek onvoldoende te zijn, dan zou de Kamer wel vermeerdering van leden toestaan. Nu, met het oog op de finantiële gesteldheid, neme men althans de proef met het getal op 10 te bepalen.

In stemming gebragt wordt het voorstel van den heer van Bosse met 39 tegen 19 stemmen verworpen, en art. 1 der voordragt aangenomen.

Voor waren de heeren Westerhoff, van Diggelen, Luyben, van Bosse, Lycklama, van Lynden, Cool, van Zuylen van Nyevelt, Heemskerk Az., van Goltstein, Kerstens, Idserda, Wybenga, Beers, de Poorter, van Eck, van Voorthuysen, Wintgens en Slicher van Domburg.

Morgen voortzetting der beraadslagingen.

Zitting van Dingsdag 29 October.

Zijn ingekomen twee wetsontwerpen:

1°, houdende overdragt van de tienden van het kroondomein aan het Staatsdomein.

2°, nopens het beheer van het kroondomein. — Aan de afdeelingen verzonden.

Aan de orde is de voortzetting van de beraadslagingen over het ontwerp tot

regeling der zamenstelling en bevoegdheid van den Raad van State.

TWEEDE AFDEELING. — *Van de Ambtenaren bij den Raad.*

Art. 15 wordt *aangenomen*, nadat de heer *van Bosse* zijn daarop voorgesteld amendement had ingetrokken, evenzeer als op art. 16, 17 en 18, welke in verband stonden met de door hem voorgestelde vereenvoudiging der inrigting. De artt. 16—19 worden daarop onveranderd *aangenomen.*

TWEEDE HOOFDSTUK. — *Van de bevoegdheid en de werkzaamheden van den Raad van State.*

Art. 20 wordt aangenomen.

Art. 21 luidt aldus:

„Door Ons worden bij den Raad ter overweging gebragt alle voorstellen, door Ons aan de Staten-Generaal te doen, of door de Staten-Generaal aan Ons gedaan, alsmede alle algemeene maatregelen van inwendig bestuur van den Staat en van zijne Kolonien en bezittingen in andere werelddeelen."

De heer *Thorbecke* stelt voor, om er achter te laten volgen: „door Ons tot *uitvoering der wetten* te nemen." Ook is op dit artikel een amendement van den heer *van Eck*, strekkende om achter het artikel te lezen: „Algemeene maatregelen van inwendig bestuur zijn verordeningen des Konings door de Grondwet of de wet gevorderd."

De heer *Thorbecke* zal afwachten wat de heer van Eck tot verdediging van zijn amendement zal bijbrengen; voorloopig zal hij slechts zeggen dat het hem voorkomt te ver te gaan. Maar zonder daarop vooruit te loopen, zal spreker zich vergenoegen met wat bereikbaar, nuttig en noodig is. Hij laat nog daar de vraag: *wat* is het onderwerp van eene wet, *wat* van eenen maatregel van algemeen bestuur; maar hij wenscht deze gedachte als leidende gedachte in de wet te stellen, dat men verstaat dat de maatregel van inwendig bestuur niet *nevens* of *buiten*, maar *binnen* den kring der wet gelegen is. De maatregel van inwendig bestuur moet een *grond vinden* in de wet.

Wanneer hij de Memorie van Toelichting van den Minister van Binnenl. Zaken raadpleegt, dan schijnt het hem toe dat de hoofdgrond, waarom de Regering geene bepaling hoegenaamd heeft opgenomen, gelegen is in de vrees voor eene min juiste afbakening der taak van de wetgeving en het bestuur. Hij deelt die vrees niet en gelooft dat alles hierop aankomt dat men in deze wet het wezen van een algemeenen maatregel erkenne, namelijk ter uitvoering der *wetten*, zonder dat daardoor, hetzij de wetgevende of besturende magt, in 't minst gekrenkt worde.

De heer *van Eck* zegt, tot toelichting van zijn amendement, dat z. i. de Kamer geene wet van den aard als de onderwerpelijke kan aannemen, zoolang niet omschreven is wat bedoeld wordt door maatregelen van algemeen bestuur. Meermalen is de noodzakelijkheid daarvan aangetoond, zoowel bij de Grondwetsherziening, als in de geschriften van de heeren Thorbecke, van Tets en anderen. Ook door deze Kamer is op de noodzakelijkheid daarvan meermalen aangedrongen, omdat in de provinciale en gemeentewetten wordt bepaald dat de provinciale en gemeentebesturen moeten volgen de voorschriften van algemeene maatregelen van inwendig bestuur, omdat in de wet van 1818 straffen worden bedreigd tegen de overtreding van maatregelen van inwendig bestuur, en de regter dus moet weten wat die maatregelen zijn, en omdat ook in dit ontwerp die maatregelen worden genoemd. Daarom heeft dan ook deze Kamer, bij de behandeling der wet van 26 april 1852, nopens de afkondiging van maatregelen van inwendig bestuur, verlangd dat omschreven worde wat door die maatregelen bedoeld wordt. Het is ook noodig eene dergelijke omschrijving in de wet op te nemen, omdat het is in het algemeen belang dat er afbakening plaats hebbe van de verschillende bevoegdheden, zoodat niet weer zal kunnen plaats hebben wat vroeger is geschied, en ook nu nog kan gebeuren, dat men bij verkiezing kan regelen òf bij de wet òf bij besluit. Die regeling is ook noodig tot waarborging van ieders regten, en is in het belang der waardigheid van de Kroon. De Minister heeft nu wel in de stukken gezegd dat eene definitie nooit zoo zeker kan zijn of er kan twijfel blijven bestaan. Dit is waar, maar dit geldt voor alle zaken die men regelt. De bepaling zou ook niet noodig zijn, om de ministeriële verantwoordelijkheid maar, vraagt spreker, zou dan die ministeriële verantwoordelijkheid ten gevolge hebben dat nooit de een zal treden op het gebied van den ander. Spreker verwijst naar het werkje van den hoogl. *de Bosch Kemper*. „Wat zijn maatregelen van inwendig bestuur," waarin juist gezegd wordt dat de ministeriële verantwoordelijkheid eene regeling vordert, omdat door die regeling de Minister weten kan wat hij mag doen. Men zegt ook, er is toezigt door de Regterlijke Magt; de regter zal het besluit niet eerbiedigen als hij het in strijd acht met de Grondwet. Maar de Minister vergeet daarbij dat de regter wel is regter, maar niet wetgever; bovendien het verschil tusschen het begrip van de bevoegdheid der Kroon en der Wetgevende Magt vloeit niet alleen voort uit den zin van eenig artikel, maar ligt in 't politiek begrip nopens den geest der Grondwet. Het zal dus voornamelijk van het politiek inzigt des regters afhangen, welke waarde hij hecht aan besluiten die hem worden voorgelegd. De Minister zegt ook, het gebied der wetgevende en der uitvoerende magt kan niet juist afgebakend worden. Als dat zoo is, dan heeft de Grondwet bij de omschrijving der verschillende bevoegdheden van de uitvoerende en wetgevende magten niet geweten wat zij wilde. Spreker gelooft dat ieder constitutionneel schrijver het daarin eens zal zijn, dat er werkelijk onderscheid bestaat tusschen wetgeving en uitvoering; de wetgever stelt regels, en 't bestuur voert ze uit, het bestuur kan alleen die regels stellen, wanneer dit uitdrukkelijk bij de Grondwet of eenige andere wet is bepaald. De Minister heeft ook, tot staving van zijn gevoelen, beweerd dat de inrigting en de regeling der bevoegdheid van de politie, kon uitgaan van de uitvoerende magt, maar de Minister vergist zich hierin; dit gevoelen is telkens betwist; ook de Minister van Rosenthal was vroeger het gevoelen van den tegenwoordigen Min. toegedaan, maar hij heeft later, ten gevolge der opmerkingen van de Kamer, een brief aan den Koning gerigt, waarin hij voorstelt, de benoeming eener commissie tot het doen van voorstellen voor het ontwerpen eener wet nopens de politie, en dat deze Minister ook die meening is toegedaan, leidt spr. daaruit af dat hij meermalen verklaard heeft eene politiewet te zullen ontwerpen. Er behoort dus bepaald te worden omschreven wat maatregelen van inwendig bestuur zijn, opdat de Staat niet aanhoudend schade lijde door de nietregeling. Omdat hij nu begreep dat zijn pligt meêbragt, om aan die verwarring een einde te maken, heeft hij aan de Kamer eene omschrijving voorgesteld, het doel daarvan is, voornamelijk om een einde te maken aan een eeuwigdurenden strijd, waarbij aan den eenen kant beweerd wordt dat de Koning alleen dan maatregelen van inwendig bestuur mag nemen wanneer hem dat bij de Grond- of andere wetten is opgedragen en aan de andere zijde, gezegd wordt: omdat ik het bestuur ben, mag ik bij besluit regelen wat niet bij de wet is geregeld. Daarom heeft hij voorgesteld de woorden: „door de Grondwet of de wet gevorderd." Met het amendement van den heer Thorbecke kan spr. zich moeijelijk vereenigen, omdat daardoor niet voorzien wordt in de beide punten die hij wenscht geregeld te hebben. Spr. zal er zich niet tegen verzetten

als door een ander lid eene redactie wordt voorgesteld, die nog duidelijker zijne bedoeling uitdrukt.

De heer *Myer* is van oordeel dat door de aanneming van het amendement van den heer Thorbecke, de Koning zou kunnen worden belemmerd in het hooren van den Raad van State. Er kunnen zich, vooral met betrekking tot de Kolonien, gevallen voordoen, waarin maatregelen van inwendig bestuur noodig zijn, omtrent onderwerpen waarbij de behoefte aan *wettelijke* regeling nog niet gebleken is, zoodat de algemeene maatregel ten deze geene wet *kan* achter zich hebben.

De heer *Mackay* vraagt den voorsteller of niet in zijn amendement ligt beperking in 't hooren van den Raad van State, en of aan den anderen kant de bevoegdheid van den Raad van State daardoor niet te zeer wordt uitgebreid, die telkens vragen kan: op welke wet berust deze maatregel? Hij ziet hierin eene censuur van de Regering, om haar te verpligten tot de voordragt van wetten, door de weigering van goedkeuring aan den maatregel van bestuur, omdat de Raad begrijpt dat die maatregel niet berust op eene wet. Hij is voor zooveel mogelijk voor de uitbreiding van regeling bij de wet van alles wat daarvoor vatbaar is, maar dit moet niet overdreven worden.

De *Minister van Justitie* merkt op dat sinds 46 jaren de uitdrukking is gebezigd „algemeene maatregel van inwendig bestuur," zonder dat het ooit gelukt is daarvan eene behoorlijke definitie te geven; steeds zijn de pogingen daartoe mislukt. Hij gelooft dat de moeijelijkheid daarin ligt, dat de definitie moet strekken in betrekking tot deze wet, in betrekking tot het hooren van den Raad van State, met andere woorden: „over welke Koninklijke besluiten het hooren van den Raad van State verpligtend of facultatief is." En dan moet hij zeggen dat de bijvoeging van het amendement van den heer Thorbecke niet kan strekken om *die* vraag op te lossen, evenmin als het amendement van den heer van Eck. Het amendement van den heer Thorbecke is niets anders dan eene enunciatie, eene aanwijzing van zeker karakter van den maatregel van inwendig bestuur, dat de Minister zelfs niet eens betwist. Algemeene maatregelen van inwendig bestuur kunnen zeer zeker steunen op de wet, maar zijn er niet nog andere Koninklijke verordeningen dan ter uitvoering van wetten. In allen gevalle wordt door die enunciatie niet uitgemaakt voor welke besluiten de Raad van State *moet* gehoord worden. Er zijn verordeningen, schoon gegrond op de wet, waarop de Raad volstrekt niet behoeft gehoord te worden. Volgens den heer van Eck zou de zaak worden opgelost door het woord verordening, maar dan vraagt de Minister op zijne beurt eene definitie van het woord verordening. Het hooren van den Raad van State is in vele gevallen niet vereischt, omdat de besluiten of verordeningen, schoon vermeld in eene wet, niet het karakter hebben van algemeene maatregelen van inwendig bestuur. De Minister wijst b. v. op hetgeen in de wet op de landverhuizers, de wet op de tucht der koopvaardijschepen enz. voorkomt nopens latere instructien, maar waarop het hooren van den Raad van State volstrekt niet gevorderd wordt. Overigens gelooft hij dat de heer Thorbecke onder uitvoering der wetten, natuurlijk ook de Grondwet begrijpt; maar als dat zoo is, dan is daaronder ook begrepen de uitvoering van art. 54 der Grondwet, en dan wordt de moeijelijkheid nog grooter. Maar de Minister wijst op een besluit tijdens het Ministerie van den heer Thorbecke zelf door 't bestuur uitgevaardigd, b. v. het besluit van 1851 tot organisatie der Kamers van koophandel. Waar is de wet tot uitvoering waarvan dit besluit moet strekken. Zoo zijn er meer dergelijke zaken, die maatregelen van inwendig bestuur zijn, zonder eene wet achter zich te hebben.

De heer *Thorbecke* beantwoordt de onderscheidene bedenkingen tegen zijn amendement. De bezwaren door de heeren Mackay en Mijer geopperd komen hierop neder dat spreker de toevoeging *beperkt* òf ten aanzien van Indië, òf in dien zin dat de Raad van State zich het regt van censuur zou kunnen aanmatigen. Wat het eerste betreft zegt spreker dat een maatregel van inwendig bestuur die buiten het Regerings-reglement voor Neêrlandsch Indië of de Grondwet lag, gewis niet zou mogen worden genomen, daar hij geheel onwettig zou zijn, en dat er overigens censuur door den Raad van State zou kunnen worden uitgeoefend, ontkent hij.

De Minister van Justitie heeft gezegd: 1⁰, dat deze leidende gedachte niet in deze wet behoort. Spreker antwoordt dat er sedert jaren behoefte gevoeld is aan eenige zekerheid en aangedrongen op regeling. De Regering zeide vroeger altoos dat dit bij de wet op den Raad van State zou geschieden. Nu zegt men dat hier geene definitie noodig is dan alleen voor zoo ver het onderscheid betreft tusschen maatregelen waarop de Raad van State al of niet gehoord moet worden. Met die taktiek komen wij niet verder. Spreker wil alleen dit aanmerken, dat een maatregel ter uitvoering die niet is de uitvoering eener wettelijke regeling, in de lucht hangt. — Nog heeft de Minister gezegd: er zijn ook andere Koninklijke verordeningen die niet tot uitvoering der wetten strekken. Maar dit wordt door zijn amendement niet tegengesproken. Hij heeft ook niet het woord *verordening* gebezigd. Eene andere bedenking is, dat het amendement strekt tot grensscheiding tusschen de wetgevende en uitvoerende magt. Spreker antwoordt dat dit geenszins het geval is, en dat de aard van zijn amendement is om aan te duiden dat de maatregel van inwendig bestuur moet strekken tot uitvoering der wet. Tegen het argument ad hominem dat de organisatie der Kamers van koophandel in 1851 niet berust op eene wet, voert spreker aan den onzekeren toestand waarin die Kamers sedert jaren verkeerden. Er bestond in dit opzigt een traditioneel systeem in hoop op hervorming, maar men kon inmiddels niet stilstaan. Men kon niet met alles wachten tot dat alle hervormingen waren tot stand gekomen; de praktijk moest haar gang gaan en kon niet wachten op de wet betreffende den Raad van State. Bovendien bestonden de Kamers van koophandel, en was de regeling dus geene nieuwe.

De heer *van Eck* beantwoordt den Minister en toont nader aan dat zijn doel juist is afbakening van het terrein der wetgevende en uitvoerende magt. Die afbakening moet plaats hebben, en als de Minister belooft eene *wet* waarbij de definitie zal worden geregeld, dan zal hij zijn amendement intrekken. Maar de definiti is noodig.

De heer *Mackay* verklaart dat hij geen bezwaar ziet in het amendement als de strekking daarvan is *enanciatief*, maar wel als het is een *criterium*.

De *Minister van Justitie* komt mede terug op zijn vroeger betoog, en blijft in het amendement eene belemmering zien van het uitvoerend gezag.

De heer *Thorbecke* dupliceert nader en merkt nog op dat men hem indachtig heeft gemaakt, hetgeen hem ontschoten was, dat werkelijk het besluit nopens de organisatie der Kamers van koophandel gegrond is op de wet, omdat de gemeentewet die Kamers had gewettigd. Het besluit is van latere dagteekening.

De heer *Duymaer van Twist* vraagt den heer Thorbecke of onder het woord *wetten* in zijn amendement, ook de Grondwet begrepen is. Zoo niet, dan wordt er beslist dat nimmer zal kunnen genomen worden een maatregel van inwendig bestuur, uit kracht der Grondwet, zonder de tusschenkomst der wet. Zoo ja, dan laat het amendement alles in denzelfden toestand waarin het bij de grondwet is gebragt. Spreker zal zijne stem afhankelijk maken van een bepaald antwoord op zijne vraag. Hij is het eens dat het noodig is aan te duiden wat zijn maatregelen van inwending bestuur, zonder daarbij evenwel te treden in eene afbakening der grenzen tusschen de wetgevende en uitvoerende magt.

De heer *Thorbecke* meent reeds te hebben gezegd dat onder wetten natuurlijk de Grondwet is begrepen. De Grondwet is de eerste van onze wetten. Waarom heeft hij echter de Grondwet niet genoemd? Alleen omdat er geen melding van behoefde gemaakt te worden, als men spreekt van wetten in het algemeen; maar vooral ook omdat men zeer dikwerf en van tijd tot tijd in onze wetten pleegt te zeggen: die wet strekt tot uitvoering der Grondwet. Als hier nu sprake is van algemeene maatregelen van inwendig bestuur, dan is het niet juist, hier, naast de wetten, ook de Grondwet te noemen.

De *Minister van Justitie* is het met den heer van Twist volkomen eens dat, wanneer onder *wetten* ook begrepen is de Grondwet, de zaak blijft in den stand zooals die reeds bij de Grondwet is bepaald. Wat de questie zelve betreft, zoo meent de Minister dat de zaak veel beter beslist zal worden door de intrekking der wet van 6 maart 1818, waarbij straffen zijn bedreigd tegen de niet-naleving van algemeene maatregelen van inwendig bestuur, dan door de poging om thans te omschrijven wat men onder die maatregelen van inwendig bestuur bedoelt. — Ten slotte zegt de Minister nog in antwoord op den heer Thorbecke, dat wel in de gemeentewet bepaald is dat de kosten voor de Kamers van koophandel op de gemeentebegrooting zullen gebragt worden, maar dat daardoor niet kan worden aangenomen dat bij die bepaling der gemeentewet reeds het wettig bestaan der Kamers zou zijn erkend.

De heer *Heemskerk* Az. acht de zaak, thans aan de orde, nog niet rijp voor beslissing. Deze zaak betreft eene aanvulling, eene ampliatie op de Grondwet, en hij betreurt het daarom dat de Kamer op deze wijze de zaak zal moeten beslissen, door thans te moeten stemmen over een voorstel dat tot nu toe aan de Kamer onbekend is. Hij gelooft echter dat het de schuld der Regering is dat de Kamer thans in de moeijelijke positie is gebragt om, bij stemming over een amendement, zulk eene belangrijke zaak te beslissen. De Regering had òf eene definitie van algemeene maatregelen van inwendig bestuur moeten voorstellen, òf had volgens het voetspoor der Regering van 1852 moeten zeggen, dat de gewone wetgever niet bevoegd was eene definitie omtrent dit onderwerp te geven, daar dit bij de Grondwet had moeten geschieden. Wat hier echter van zij, de Kamer moet thans beslissen, en nu heeft spreker een paar bedenkingen tegen het amendement van den heer Thorbecke. Wanneer niet in de wet genoemd worden, de Grondwet en andere wetten, dan zullen daaruit moeijelijkheden ontstaan bij de regterlijke magt. Het gevolg van het amendement zal toch zijn dat er voortaan niet meer zoodanige tijdelijke voorzieningen, als tot nu toe, bij maatregel van inwendig bestuur zullen mogen worden genomen, zoodra zij de wet niet achter zich hebben. Ook zal daardoor geene verandering worden gebragt in menig beginsel, reeds in verschillende onzer wetten opgenomen. Het gevolg zal zijn dat omtrent menig onderwerp van administratie, anarchie zal ontstaan.

De *Minister van Justitie* beantwoordt het verwijt van den vorigen spreker, als zou het de schuld der Regering zijn dat de Kamer thans moet oordeelen over een geïmproviseerd amendement. Die spreker had de zaak voorgesteld alsof het eene geheel nieuwe questie was, alsof het nooit een onderwerp van discussie in deze Kamer had uitgemaakt. En nu meent de Minister dat er geen onderwerp is waarover zoo menigmaal is gesproken, dan juist dit; en hij gelooft dus dat de heer Thorbecke volkomen geregtvaardigd is. door eerst nu zijn amendement voor te stellen. En wat nu de schuld der Regering betreft, herhaalt de Minister wat reeds zoo dikwerf is gezegd, dat de Regering zich onmagtig gevoelde eene definitie te geven. Zij heeft daarvoor hare gronden opgegeven, en hij meent dus dat de Regering volkomen bevoegd was geene definitie voor te stellen. — En wat de andere opmerking van den spreker betreft, de Reg. was niet van meening dat het geven eener definitie bij de gewone wet verboden was. Ware eene definitie te geven, het ware der Regering wel, maar zij acht het niet mogelijk.

De beraadslagingen worden gesloten.

Het amendement van den heer *Thorbecke* wordt *verworpen* met 36 tegen 24 stemmen.

Vóór de heeren Kerstens, Meylink, Bots, Hoffman, van der Linden, Wybenga, Heemskerk Bz., Gevers Deynoot, de Lom de Berg, Hoynck van Papendrecht, Idserda, van Heukelom, Thorbecke, Kingma, Zylker, Blussé, Beens, Duymaer van Twist, Dullert, Olivier, Anemaet, van Hoëvell, Jespers en Hugenholtz.

Het amendement van den heer *van Eck* wordt *verworpen* met 58 tegen 2 stemmen.

Vóór de heeren Zylker en van Eck.

Art. 21 wordt hierop onveranderd *goedgekeurd*.

Art. 22 (nopens het hooren van den Raad over voorstellen tot vernietiging van besluiten der Provinciale of Gedeputeerde Staten of van plaatselijke verordeningen).

De heer *Thorbecke* verlangde dat deze maatregel ook wierd uitgestrekt tot de provinciale reglementen en de verordeningen omtrent de plaatselijke belastingen. Bij het onderzoek daarvan kunnen toch moeijelijke vraagstukken ontstaan, waarbij de voorlichting van den Raad van State van groot gewigt zou zijn.

De *Minister van Binnenlandsche Zaken* kan zich met dit denkbeeld niet vereenigen. Op die wijze toch zou de Raad moeten worden gehoord over een aantal onderwerpen, waaromtrent een *verpligt* hooren niet volstrekt wenschelijk is, wil men niet noodeloos de werkzaamheden van den Raad vermeerderen en bovenal den gang van het binnenlandsch bestuur belemmeren. Ook dan als de maatregel zich bloot uitstrekte tot provinciale reglementen en verordeningen kwam de bepaling aan de Regering niet wenschelijk voor. Het onderzoek toch van een aantal provinciale reglementen zou noodwendig vertraging in de afdoening van andere zaken te weeg brengen. Men moet ook niet vergeten dat de voorstellen tot het invoeren, wijzigen en afschaffen van plaatselijke belastingen zeer talrijk zijn. De Minister ontkent ook het nut van zoodanige opdragt aan den Raad.

De heer *Thorbecke* droeg hierop als amendement voor, art. 22 aldus vast te stellen: „Aan provinciale reglementen en verordeningen, bedoeld bij artt. 138 en 140 der provinciale wet, en aan plaatselijke verordeningen, belastingen betreffende, wordt Onze goedkeuring niet verleend of onthouden, noch worden door Ons besluiten van Provinciale of Gedeputeerde Staten of van Gemeentebesturen vernietigd, dan nadat de afdeeling van den Raad, die met het Ministerieel Departement, welks hoofd voor de zaak verantwoordelijk is, in betrekking staat, daarover zij gehoord." Dit amendement wordt door den heer Thorbecke nader toegelicht, naar aanleiding van de gronden meerendeels straks reeds aangevoerd.

De heer *Mackay* meent dat er gewigtige redenen moeten zijn om ook hier aan de verschillende afdeelingen reeds eene bepaalde opdragt te doen, en deze vindt hij niet. Tegen het hooren van den Raad van State ten aanzien der provinciale reglementen of plaatselijke verordeningen, zou hij geen bezwaar zien.

De heer *van Goltstein* meent ook dat het amendement niet geheel strookt met art. 72 der Grondwet, dat wil dat de *Raad* gehoord wordt en niet de *afdeelingen* van den Raad.

De *Minister uan Binnenlandsche Zaken* kon in een opzigt instemmen met den heer Thorbecke, namelijk dat niet over *ieder* voorstel tot vernietiging het verpligt hooren van den Raad van State is voorgeschreven. Maar hij kan niet toegeven dat de provinciale en plaatselijke belasting-verordeningen geene goedkeuring zouden moeten erlangen, of zouden mogen vernietigd worden dan nadat daarover eene bepaalde afdeeling van den Raad van State zou zijn gehoord. Op die wijze zou aan dat collegie eene te veel omvattende taak worden opgedragen. De Minister deelt ook geenszins het gevoelen van den heer van Goltstein, omdat het punt door dien spreker aangevoerd, reeds beslist is door de aanneming van het beginsel dat zij eene afzonderlijke afdeeling voor het contentieus zijn zal.

Nadat de heeren Thorbecke, Mackay, van Goltstein en van Nispen nog kortelijk het woord hebben gevoerd, wordt het amendement (zie hier boven) *verworpen* met 30 tegen 29 stemmen.

Voor de heeren: Kerstens, Meylink, van der Linden, Wijbenga, Heemskerk Bz., Poortman, de Lom de Berg, Hoynck, Idserda, van Heukelom, Wichers. Thorbecke, Storm, Kingma, Betz, Zylker, Blussé, Westerhoff, de Bieberstein, Beens, Dullert, Olivier, Oomen, Anemaet, Kien, van Hoëvell, Jespers en Hugenholtz.

Tegen de heeren: Bots, Hoffman, Meeussen, de Brauw, Wintgens, Gevers Deynoot, van Franck, van der Veen, Delprat, de Raadt, van Bosse, Mijer, Taets van Amerongen, van Foreeet, Heemskerk Azn., van Goltstein, de Poorter, van Twist, van Zuylen, Schimmelpenninck, van Lynden, Lycklama, Slicher, van Nispen, v. Voorthuysen, Luyben, Mackay, Begram, van Asch van Wijck en de Voorzitter.

Hierna wordt art. 22 eenigzins in redactie door de Regering gewijzigd *aangenomen*.

De heer van Bosse heeft zijne beide amendementen op latere artikelen ingetrokken.

Morgen voortzetting der beraadslagingen.

Het aangeboden wetsontwerp tot

Goedkeuring van eenige artikelen der met België gesloten overeenkomst tot regeling der wateraftappingen uit de Maas enz.,

strekt, om de artt. 3 en 4 van die overeenkomst goed te keuren. De geheele overeenkomst luidt vertaald aldus:

Zijne Majesteit de Koning der Nederlanden en Zijne Majesteit de Koning der Belgen,

in aanmerking nemende de herhaalde klagten en de moeijelijkheden, waartoe aanleiding geven de wateraftappingen, die sedert eenige jaren uit de Maas plaats hebben, en de noodzakelijkheid erkennende om vaste regels te stellen met betrekking tot die aftappingen en tot de andere belangen die zich daaraan verbinden, hebben te dien einde gevolmagtigden benoemd, te weten:

Zijne Majesteit de Koning der Nederlanden,

den heer Josef Lodewijk Hendrik Alfred baron Gericke van Herwynen, kommandeur der orde van den Nederlandschen Leeuw, groot-officier der orde van de Eikenkroon, Hoogstdeszelfs buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister bij Zijne Majesteit den Koning der Belgen;

Den heer jonkheer Willem Theodore Gevers Deynoot, lid der Tweede Kamer van de Staten-Generaal;

Den heer Leopold Jan Antonie van der Kun, kommandeur der orde van den Nederlandschen Leeuw, groot-officier der orde van de Eikenkroon, hoofdinspecteur van den Waterstaat van het Koningrijk der Nederlanden;

en Zijne Majesteit de Koning der Belgen,

den baron de Vrière, kommandeur van Hoogstdeszelfs Leopolds-orde, lid der Kamer van Vertegenwoordigers, Hoogstdeszelfs Minister van Buitenlandsche Zaken:

den heer Jules van der Stichelen, lid der Kamer van Vertegenwoordigers, Hoogstdeszelfs Minister van Openbare werken;

welke, na mededeeling hunner in goeden en behoorlijken vorm bevonden volmagten, omtrent de volgende artikelen zijn overeengekomen:

Art. 1. De Regering van Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden eenerzijds verbindt zich om vrijelijk in het kanaal, genaamd de Zuid-Willemsvaart, door de sluis te Maastricht het water te laten vloeijen, afgetapt uit de Maas en naar gezegde sluis gerigt door het kanaal van Luik naar Maastricht.

Deze verbintenis is echter uitdrukkelijk ondergeschikt aan de volgende voorwaarden.

1⁰, dat de hoeveelheid water aan de sluis te Maastricht door te laten gedurende het winter-tijdperk, vastgesteld als loopende van den 1 november tot den 30 april, gemiddeld in de 24 uren niet zal kunnen te boven gaan zeven kubiek ellen (7m00) per seconde, en gedurende het zomer-tijdperk, dat zich uitstrekt van 1 mei tot 31 october, vijf en twee derde kubiek ellen ($5m^2/_3$) per seconde;

2⁰, dat bijaldien het kanaal van Luik naar Maastricht grootere hoeveelheden water aanvoerde dan hierboven zijn aangeduid, het meerdere, buitengewone omstandigheden uitgezonderd, te Maastricht aan de Maas zal worden teruggegeven.

Art. 2. Anderzijds verbindt zich de Regering van Z. M. den Koning der Belgen te zorgen:

1⁰, dat in het gedeelte van het kanaal van Maastricht naar 's Hertogenbosch, dat het Belgisch grondgebied doorloopt, het water steeds op het tegenwoordige peil worde gehouden in het belang der scheepvaart en dat de gemiddelde snelheid van den stroom, gemeten in het midden van het kanaal, niet te boven ga een maximum van 28 a 30 duim per seconde;

2⁰, dat de behoorlijke voeding van het Nederlandsche gedeelte der Zuid-Willemsvaart nimmer belemmerd kunne worden, en dat te dien einde, ten allen tijde en bij elke hoogte van het peil, hetzij van het kanaal hetzij der Maas, naar de Nederlandsche sluis n.⁰ 16, te Weert, gevoerd worde eene hoeveelheid als maximum van een en een halve kubiek el (1ml/2) water per seconde.

Art. 3. Met het doel om de bevaarbaarheid der Maas tusschen Maastricht en Venlo te verbeteren, zullen de Hooge contracterende Partijen, in dat riviervak, gedurende vijf achtereenvolgende jaren, te beginnen met 1862, werken doen uitvoeren tot het gezamenlijk bedrag eener som van 100,000 gulden in het jaar, waarvan een vijfde te verstrekken door de Nederlanden en vier vijfden door België. Onmiddellijk na de uitwisseling der ratificatien van deze overeenkomst zullen de plannen en algemeene bestekken der uit te voeren werken worden opgemaakt door de zorg van bijzondere commissarissen, tot dat einde benoemd.

Die plannen en algemeene bestekken zullen aan de goedkeuring der beide Regeringen worden onderworpen; eveneens zal gehandeld worden met de ontwerpen die later zullen worden opgemaakt voor de telken jare uit te voeren werken.

De ontworpen en overeenkomstig het voorafgaande vastgestelde werken zullen uitgevoerd worden door de zorg der agenten van de Regering op wier grondgebied zij zullen gelegen zijn.

Het onderhoud der aldus uitgevoerde werken en van de thans reeds bestaande zal ten laste zijn der Regering, op wier grondgebied ze gemaakt zijn of zullen worden.

Art. 4. De Belgische Regering verbindt zich, de vereischte maatregelen te nemen om aan de riviertjes, beken en waterloopen hoe ook genaamd, mitsgaders aan derzelver vertakkingen, uit België afvloeijende naar Nederland, en die in België zijn afgeleid of in het vevolg afgeleid mogten worden, hunnen regelmatigen loop weder te geven, door te dien einde op de grens der beide Koningrijken of aan gene zijde derzelve, in gezegde riviertjes, beken en waterloopen eene hoeveelheid water te doen terugkeeren, gelijkstaande met die welke er in België uit is afgeleid.

De Nederlandsche Regering van haren kant zal insgelijks maatregelen nemen om den behoorlijken afloop dier wateren op Nederlandsch grondgebied te verzekeren.

De kosten, welke de uitvoering der in dit artikel voormelde bepalingen zal medebrengen, zullen door de beide Regeringen gedragen worden, ieder voor zooveel haar grondgebied betreft.

Art. 5. Ten einde het nadeel af te wenden, dat voor de eigendommen in Noordbrabant, gelegen aan de riviertjes, beken en waterloopen, onstaat door het water komende van de bevloeijingen die in België plaats hebben, verbindt zich de Belgische Regering om, ten haren koste en zoo spoedig doenlijk, een der twee volgende maatregelen uit te voeren:

a, om, minstens van den 15 mei tot den 15 julij, door middel van werktuigen, gesteld aan de grens of aan gene zijde derzelve, het water, afkomende van de bevloeijingen in België, op te pompen, ten einde dat weder in de bevaarbare kanalen te storten;

b, om te verdiepen, te verbreeden en des noodig te bedijken, in Nederland, de bedding der riviertjes, beken en waterloopen, waarvan geproken is, en de stuwmiddelen der aan die riviertjes en beken gelegen fabrieken te vergrooten op zoodanige wijze, dat het meerdere water, hetwelk zij thans door de bevloeijingen ontvangen, geenerlei nadeel kunne toebrengen aan de Noordbrabantsche eigendommen.

De Belgische Regering behoudt zich voor om binnen eene maand, loopende van het tijdstip der uitwisseling van de ratificatien dezer overeenkomst, te kiezen tusschen de twee hierboven vermelde maatregelen.

Art. 6. De Hooge contracterende Partijen zullen maatregelen nemen om zooveel mogelijk te doen ophouden de nadeelen, welke de scheepvaart ondervindt ten gevolge der tijdelijke aflatingen van de kanalen van Maastricht naar 's Hertogenbosch en van de Kempen.

Zij zullen bepaaldelijk op de Zuid-Willemsvaart gedurende de aflating, die in het jaar 1864 voorzien wordt, doen uitvoeren al de werken welke onvermijdelijk worden geoordeeld, op zoodanige wijze dat, tenzij uit hoofde van geheel buitengewone omstandigheden, geenerlei stremming van de vaart op dat kanaal voor het vervolg meer noodig zij.

Art. 7. Onmiddellijk na de uitwisseling der ratificatien van deze overeenkomst zal de vaardiepte, die het gedeelte van de Maas, begrepen tusschen Maastricht en Venlo, thans de scheepvaart aanbiedt, wanneer het water der rivier staat op het merk van 0.30 el of omtrent dat merk aan de peilschaal van de brug met de bogen te Maastricht, naauwkeurig worden opgenomen door tusschenkomst der beide Regeringen.

Art. 8. Zes weken nadat de ratificatien dezer overeenkomst zullen zijn uitgewisseld, zullen de twee Regeringen eene gemengde commissie zamenstellen, die belast zal zijn de beschikkingen aan te wijzen, welke gevorderd zullen worden ter uitvoering van dien der maatregelen bij art. 5 vermeld, op welken de Belgische Regering hare keuze zal hebben gevestigd.

Gezegde commissie zal met den noodigen spoed moeten handelen, opdat de uit te voeren werken in 1862 kunnen aangevangen en onafgebroken worden voortgezet.

De werken zullen worden uitgevoerd door de zorg der agenten van de Regering op wier grondgebied ze gelegen zullen zijn.

Art. 9. De Regering der Nederlanden zal een lid van Gedeputeerde Staten van het Hertogdom Limburg, of, naar omstandigheden, een lid van Gedeputeerde Staten der provincie Noordbrabant aanwijzen, die geroepen zal zijn om gezamenlijk met een lid der Permanente Deputatie van Limburg, door de Belgische Regering aan te wijzen, uitspraak te doen over de moeijelijkheden, welke soms mogten voortspruiten door de uitvoering der bepalingen van artt. 1, e en 3 dezer overeenkomst.

Art. 10. De Hooge contracterende Partijen verklaren dat zij verstaan door de voorafgaande bepalingen geenerlei afbreuk te doen aan de bedingen van vroegere overeenkomsten of tractaten betrekkelijk de rivieren, kanalen of waterloopen, grens makende of beider grondgebied doorsnijdende, welke bedingen hunne geheele kracht en waarde behouden.

Art. 11. Bij het einde van het vijfde jaar, volgende op het tijdstip der uitwisseling van de ratificatien dezer overeenkomst, zal deze kunnen worden herzien, nadat de Hooge contracterende Partijen in overleg getreden zullen zijn nopens de beschikkingen, welke de alsdan bestaande toestand alsnog noodig of wenschelijk mogt doen schijnen.

Art. 12. De overeenkomst zal bekrachtigd worden en de ratificatien er van zullen worden uitgewisseld den 1 februarij 1862, of, zoo mogelijk, vroeger.

Ter oirkonde waarvan de wederzijdsche gevolmagtigden deze overeenkomst geteekend en er hunne cachetten op hebben geplaatst.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.